

Câteva gânduri despre autenticitate în muzică

prof.univ.dr. Dan Dediu, rector al UNMB

Într-un articol recent, Andrei Pleșu definea autenticitatea drept calitatea de a fi, în orice faci sau orice zici, un om întreg. Formularea eseistului este unică și se cere citată pentru precizia definiției autenticității: "incapacitatea cuiva de a spune sau de a face lucruri la care nu aderă cu totalitatea ființei sale."

Accesarea totalității ființei într-un mod sincer și frust pare a fi secretul autenticității, astfel cum o înțelege filosoful român. "Omul autentic e (...) integral prezent în fiecare vorbă pe care o rostește și în fiecare din actele sale. Integral prezent înseamnă prezent și cu mintea, și cu inima, și cu trupul."

Componentele acestei totalități sunt rațiunea, simțirea și gestul, exteriorizarea trupească a mișcărilor interioare fie ale minții, fie ale sufletului. Intrând într-o analiză detaliată cum numai Pleșu o poate face într-un articol de o jumătate de pagină, autorul ilustrează teoria celor trei zone ființiale ce, atunci când sunt sincronizate la unison, conferă omului autenticitate, prin exemplul supraviețuirii în dictatură. În dictatură, spune autorul citat, deși te exteriorizezi la defilare punându-ți trupul în slujba ideologiei, nu crezi o iotă cu rațiunea aberațiile puterii și nici nu simți elanul revoluționar umplându-ți inima. Drept urmare, ființa este împărțită între a crede una și a arăta alta. "Suntem de multe ori de față fizicește, în timp ce capul e în altă parte și inima într-alta. Inima, la rândul ei, ne duce, nu o dată, în cu totul altă direcție decât rațiunea, iar corpul poate avea o autonomie funcțională care se dispensează relativ ușor de colaborarea intelectului și a afectelor. Oricecâteori se întâmplă asta, suntem inautentici. Situația existențială curentă este inautenticitatea."

Modelul lui Pleșu mi se pare însă că atinge un grad de profunzime și generalitate care permite aplicarea lui și pe alte coordonate cognitive. Bunăoară, în muzică, la nivelul tuturor componentelor actului muzical: creație, interpretare și receptare. De fiecare dată însă va trebui să dăm dovadă de multă imaginație pentru a aplica corect modelul lui Andrei Pleșu (MAP), căci derapajele pot surveni foarte ușor atunci când punem la lucru mecanismul analogiilor și începem să echivalăm fără discernământ.

Foarte schematic, s-ar putea formaliza MAP astfel:

Inteligentă	Simțire	Gest	
da	da	nu	Inautentic
da	nu	nu	
nu	nu	nu	
nu	da	da	
nu	da	nu	
da	nu	da	
nu	nu	da	Autentic
da	da	da	

Dacă dorim să rafinăm modelul, diferențiind între o

inautenticitate și autenticitate mai mare sau mai mică, atunci el ar putea deveni, din punct de vedere strict combinatoric:

Inteligentă	Simțire	Gest
da	da	nu
nu	da	da
da	nu	da
da	nu	nu
nu	da	nu
nu	nu	da
nu	nu	nu
da	da	da

Jocul combinațiilor poate continua, însă propunem să ne oprim aici. Această din urmă opțiune este mai complexă decât prima, însă relativizează MAP, pentru că introduce în ecuație posibilitatea de existență a unor negocieri morale între autentic și inautentic. De asemenea, această împărțire contrazice însăși definiția autenticității ca "incapacitate de a acționa" trup și suflet, de a fi, cu alte cuvinte, integral prezent în act. Astfel, propunem prima variantă ca definitorie pentru MAP, în care autenticitatea este definită prin integralitatea pozitivă a experienței ființei.

Cum poți fi un compozitor, interpret ori receptor autentic? Singura șansă este de a sincroniza integral cele trei elemente componente: inteligența muzicală (zona rațională), sensibilitatea (zona afectivă) și meșteșugul (tehnica). În acest sens, celor trei componente din MAP le vor corespunde în planul creației, interpretării și receptării muzicale calitățile inteligenței muzicale, simțirii și tehnicii specifice. Cu alți termeni, numai însumându-le pe toate în integralitatea lor vom putea

vorbi de autenticitate. Jumătățile de măsură sau abdicarea unei singure calități de la pretenția exprimării pozitive conduce inevitabil la inautenticitate. În acest sens, putem contabiliza astfel următoarele posibilități de inautenticitate ale unui opus muzical, stil de autor, stil interpretativ ori mod de percepție:

- 1.inteligent, simțit, fără tehnică
- 2.inteligent, fără simțire și fără tehnică
- 3.simțit, cu tehnică, dar fără inteligență
- 4.simțit, fără tehnică și fără inteligență
- 5.tehnic, inteligent, dar fără simțire
- 6.tehnic, fără simțire și fără inteligență
- 7.fără inteligență, fără tehnică, fără simțire

Cu siguranță că, aplicând această grilă simplă, sau luând-o măcar drept schemă mentală elementară în construirea unei judecăți estetice valabile (de ce nu și a unei posibile evaluări academice?), vom fi uimiți de complexitatea rezultatelor ei și de modalitatea în care ea va clarifica multe dintre nebuloasele gusturilor estetice. Dacă tehnica poate fi definită cu acuratețe, iar inteligența poate fi susținută cu argumente raționale, rămâne să cădem de acord asupra a ceea ce denumim

SUMAR

DECERNĂRI

Vasile Moldoveanu, un nume cu rezonanță al scenei lirice mondiale
(pagina 2)

PORTRET DE AUTOR

Ipostaze componistice:
Doina Rotaru
(pagina 3)

ANIVERSĂRI

Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România la 90 de ani
(pagina 4)

SE PREZINTĂ

Catedra de de instrumente de suflat-percuție (partea I)
(paginile 6-7)

APLAUZE

La pian: Dinu Lipatti
(pagina 8)

BURSA LOCURILOR DE MUNCĂ

O româncă în Austria
(pagina 11)

GAUDEAMUS

Studentii noștri în deplasare
(pagina 12)

simțire. Dar, nu-i așa că noi, cu toții, știm ce este și simțim imediat simțirea, acolo unde ea există? Rămâne numai să recunoaștem față de noi înșine acest lucru.

Un ilustru (necunoscut?!) cântăreț român: Vasile Moldoveanu

prof.univ.dr. Dan Buciu

Ce se poate afirma despre un tenor care deține, în peste 100 de reprezentații, rolurile principale din *Don Carlo*, *Simon Boccanegra* și *Vecerniile siciliene* de Verdi sau pe cele din capodoperele pucciniene *Manon Lescaut*, *Il tabarro* sau *Boema* la Metropolitan Opera din New York, uneori în serii de spectacole unde s-a aflat în alternanță cu Placido Domingo!? Vorbim de un cântăreț care a avut drept partener de scenă pe Renata Scotto, Mirela Freni, Montserrat Caballe, Joan Sutherland etc. a cântat sub baghete celebre precum Rafael Kubelik, Leonard Slatkin sau James Levine și s-a integrat în spectacole semnate de mari regizori ai secolului XX precum Franco Zeffirelli, Roman Polanski sau Jean Pierre Ponnelle. Evident, vorbim despre un cântăreț ilustru care a strălucit ani buni pe scena newyorkeză, dar și pe importante scene europene (München, Hamburg, Amsterdam, Geneva, Parma sau Roma).

Necunoscut?! – desigur, în țara sa natală, România!! Plecat în 1972 din „paradisul” comunist autohton (faptă ce i-a atras condamnarea la moarte pentru trădare!!), sentință comutată apoi la 6 ani de închisoare, Vasile Moldoveanu nu a apucat decât câțiva ani de „început de carieră” pe scena Operei bucureștene, obținând gloria binemeritată în afara granițelor țării. Puținătatea imprimărilor păstrate și lipsa contactelor serioase cu ceea ce se întâmplă în afara țării (în anii 70 și 80) au condus la această paradoxală situație. Un nume românesc important în canto-ul mondial al celei de-a doua jumătăți a secolului XX, un adevărat succes al celebrului tenor român Dimitrie Onofrei (care a făcut o strălucită carieră la Metropolitan cu câteva decade înaintea lui Vasile Moldoveanu), este practic necunoscut în țara sa natală.

Profitând de o vizită (desfășurată recent) în România a ilustrului nostru artist, conducerea UNMB a decis acordarea unei Diplome de Onoare a instituției fostului student al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București pentru remarcabila sa carieră artistică, încercând astfel să atragă atenția mediilor culturale românești asupra unei valori mondiale aproape necunoscute la noi.

Invitat la ceremonie, încercam să mi-l reamintesc pe Vasile Moldoveanu care își începuse cariera pe scena Operei din București. Am purtat o agreabilă conversație cu domnia sa, evocând soliști importanți din colectivul de atunci al Operei bucureștene (anii 60-70) și având bucuria de a auzi menționat de Vasile Moldoveanu și a numelui cunoscutului (la acea vreme) bas Mircea Buciu. A fost un schimb de idei pe tema operei care mi-a dezvăluit o personalitate artistică puternică, dar, lucru mai rar întâlnit în „domeniul”, cu un comportament

Vasile Moldoveanu

Dan Dediu

Foto: Diana Murășan © 2010

firesc, normal, simplu; o personalitate ce s-a dezvoltat într-un om care a reușit să treacă atât peste toate evenimentele neplăcute cu care s-a confruntat (condamnat la moarte! – sună teribil!!), dar și peste gloria artistică de care s-a acoperit, rămânând cu o calitate umană absolut remarcabilă. Rememorându-mi dialogul avut, scormonind prin ungherele ascunse ale memoriei, mi-am adus aminte, treptat, treptat, de tânărul cântăreț Vasile Moldoveanu despre care unul dintre foștii săi profesori (celebru tenor Dinu Bădescu, cel care, înainte de instaurarea comunismului în România, începuse o sclipitoare carieră la Opera din Viena) avea numai cuvinte bune, prevăzându-i o evoluție cu totul deosebită. De altfel, de la tânărul cântăreț pe care mi l-am reamintit, bun vocalist, cu o voce curată, la prima vedere destul de obișnuită, până la cel care prin „strălucirea, virilitatea și modul de proiectare a cântului ... amintește de Giovanni Martinelli” este o distanță apreciabilă, parcursă de acest remarcabil interpret al scenei lirice newyorkeze. Același cronicar al lui *New York Times* (care făcea măgulitoarele aprecieri citate anterior), în dorința de a caracteriza cât mai complet interpretul, vocea lui Vasile Moldoveanu, adăuga: „Sunetul său este chiar mai incisiv decât cel al lui

Placido Domingo.”

Această evoluție spectaculoasă (întrezărită de profesorul său de canto) spune totul despre profesionalismul desăvârșit cu care și-a construit cariera tenorul român Vasile Moldoveanu.

În generozitatea ce-l caracterizează, distinsul cântăreț, în continuare foarte atașat de plaiurile natale, de prietenii revăzuți sau de cei pe care și i-a făcut cu ocazia vizitei sale, și-a arătat disponibilitatea de a reveni în România și de a susține masterclass și întâlniri pe teme de profesie cu studenții UNMB. Este o ofertă generoasă, de suflet, care vine din partea unui profesionist desăvârșit al zonei interpretării vocale, acolo unde poate da sugestii și sfaturi prețioase celor ce se angajează pe un drum nespurs de complicat și dificil.

O asemenea întâlnire ne-o dorim cu toții pentru a cunoaște (măcar acum!) una din gloriile produse de școala de canto românească care a șlefuit, de-a lungul anilor, cântăreți de marcă cu cariere internaționale consistente. Este momentul ca domeniul vocal, cultura românească privită în general să-și revendice, în cunoștință de cauză (!), și numele tenorului Vasile Moldoveanu, cântărețul care a strălucit decenii la rând pe multe din marile scene de operă ale lumii.

EVENTIMENT !

Aurel Stroe. Orestia II – Choephorele

prof.univ.dr. Grigore Constantinescu

Probabil că merită discutat mai mult despre momentul în care această operă a lui Aurel Stroe, proiect al Filarmonicii timișorene, a ajuns să fie urmărită într-un spectacol prezentat pe scena Studiului de Operă al Universității muzicale bucureștene. Cei mai apropiați de subiectul „Aurel Stroe” și destinul său știu că o astfel de realizare este o premieră absolută pentru publicul nostru, depășind temporal speranțele zădărnice ale compozitorului, din timpul vieții. Iată deci explicabilă și curiozitatea celor veniți la spectacol, de fapt a unei serii care s-a continuat de-a lungul lunii octombrie cu alte ridicări de cortină.

Mai rar ca un proiect să aibă și o astfel de promovare. Datele de orientare ne provin de la Sorin Petrescu, inițiatorul ideii ce a luat viață la Filarmonica Banatul, care a acceptat lansarea spectacolului, cu sprijinul ICR, finanțatorul turneului, precum și al UNMB, gazda premierei, al celor care au continuat „ștafeta”, Festivalul „Toamna clujeană”, oficialitățile orașului Bușteni. Traseului pe teritoriul țării – București, Bușteni, Cluj – i-au urmat și câteva repere europene: Mannheim, Basel, Paris. Descifrăm astfel meritele remarcabile ale tuturor celor care au contribuit la derularea acestei suite ce are menirea de a aduce în actualitatea componistică teatrală a secolului XXI creația lui Aurel Stroe (istoric, decada de mijloc a lunii octombrie 2010, între 5-16).

Reținem și grupul de realizatori: dirijor Radu Popa, regia

Ioana Sarah Stoianov, scenografia Albert Alpar. Distribuția, alcătuită din studenți și tineri soliști de la Timișoara, București și Cluj, are certe reușite cu Jean-Kristof Bouton (Oreste), Antonela Bârnat (Clitemnestra), Mihaela Mladin Ișpan (Electra), Iulian Ioan Iosip (Egist), Ovidiu Cozma (Pilade) și cele 6 „choephore” – Daniela Lelea, Oana Fărcaș, Lavinia Ionescu, Cosmina Șerban și Adelina Costângioară, în dialog cu grupul instrumental acompaniator – Mircea Neamț (trombon), Voichița Popa Bulc (oboi), Lucian Petrila (vioară), Iuliana Ambăruș (violă), Gabriela Bokor (violoncel), Sorin Dogariu (clavecin), Sorin Petrescu (orgă), Doru Roman și Nicolae Coman (percuție). Fără îndoială, evenimentul a reprezentat un succes de prestigiu al ideii inițiatore, care se completează cu efortul realizatorilor. În timp, cu speranța că experiența aceasta devine un cap de drum pentru intrarea muzicii de teatru a lui Aurel Stroe în piața repertorială românească, și nu numai, această premieră va duce mai departe propunerile primei versiuni scenice. Știm că și Oedipul enescian a așteptat decenii de-a rândul redescoperirea sa. Aurel Stroe va avea, în timp, o asemenea șansă? Cei care au sprijinit proiectul, cei care au muncit pentru reușita lui dovedesc că orice este posibil.

Redacția ACORD

Coordonator:
Antigona RĂDULESCU

Redactor șef:
Irina BOGA

Redactori:
Tatiana NOIA
Andreiana GEAMĂNĂ-ROȘCA
Mirela RADU

Secretar de redacție
Lavinia Popescu

Design, tehnoredactare și producție:
NETBOOT -
www.netboot.ro

Puteți contacta redacția ACORD prin e-mail la acord@unmb.ro

ISSN 2066 - 0901

Portret de autor

Interviu cu prof.univ.dr. Doina Rotaru

De curând ați participat la „Festivalul Toamna varșoviană”. Cu ce impresii ați venit din Polonia?

Festivalul internațional anual „Toamna varșoviană”, ajuns la cea de-a 53-a ediție, rămâne unul dintre cele mai importante festivaluri din lume pentru muzica nouă, tribuna care promovează valorile muzicii contemporane de pretutindeni. Anul acesta, tema sa principală a fost creația contemporană pentru pian și tot ce include termenul „keyboards”, de la clavecin și orgă până la sofisticate pianuri midi. Desigur, aniversarea lui Chopin a fost decisivă în alegerea temei. În contrapunct, s-au desfășurat concerte pentru ansambluri foarte diferite, iar dintre compozitorii prezenți în programe, unii fiind chiar de față la concerte, amintesc nume importante: Zygmunt Krauze, Louis Andriessen, Claude Vivier, Beat Furer, Mauricio Kagel, Misato Mochizuki, Włodzimierz Kotowski, François-Bernard Mâche, Philippe Hurel. Pe lângă cele două concerte zilnice, unul la 19.30, celălalt la 22.30, a avut loc un fel de Forum de compoziție, respectiv întâlniri cu compozitori (unul sau doi pe zi) ce-și prezentau muzica și propria estetică.

În ediția din septembrie 2010, au avut loc două prime audiții absolute de muzică românească, ambele comenzi ale festivalului: lucrarea lui Cristian Lolea, intitulată enigmatic 2010, care a fost interpretată de ansamblul olandez „Orkest de Ereprijs”, și lucrarea mea, *L'Ange avec une seule aile*, de fapt *Concertul al cincilea pentru flaut și orchestră*, interpretat de Mario Caroli și Orchestra poloneză de cameră AUKSO din Tychy, avându-l ca dirijor pe Marec Mos. Despre lucrarea mea pot să spun doar că a fost cântată minunat și că este dedicată acestui „Paganini” al flautului, Mario Caroli, cel mai bun flautist al momentului. *L'Ange avec une seule aile* este o lucrare dramatică, iar titlul reprezintă o împletire de semnificații din care aș menționa doar metafora artistului contemporan (mai ales român) care toată viața se

Mario Caroli și Marec Mos

străduie și încearcă să creeze ceva deosebit, artă adevărată și originală, și să le ofere oamenilor obișnuiți puterea de a se înălța spiritual, de a evada din lumea de zi cu zi, dar care de multe ori este ignorat, înfrânt sau chiar umilit. (Și totuși, pasiunea sa pentru artă învinge.)

În ziua următoare concertului (20 septembrie), am fost invitată să susțin o conferință despre muzica mea, în care i-am amintit cu drag pe Enescu, Brâncuși și Eliade. Impresiile cu care m-am întors de la Varșovia sunt foarte puternic legate de sălile arhipline (deși biletele erau scumpe!), cu foarte mulți tineri în public, unii stând pe scări când locuri nu mai erau, și cu bucuria de a fi ascultat interpreți excepționali, polonezi, francezi, olandezi...

În altă ordine de idei, programul de deschidere a stagiunii Orchestrei Radiodifuziunii Române, dirijat de maestrul Horia Andreescu, a cuprins și o lucrare semnată de dumneavoastră. Care sunt coordonatele principale ale acesteia?

La începutul verii, dirijorul Horia Andreescu mi-a cerut o lucrare nouă pe care s-o dirijeze în concertul de deschidere a stagiunii 2010-2011 împreună cu Orchestra Națională Radio. Timpul fiind scurt, și eu având deja alte proiecte de terminat, am transformat o lucrare camerală mai veche, *CLOCKS (Ceasuri)*, care mi-e foarte dragă, și așa s-a născut *CLOCKS III* pentru orchestră mare. Lucrarea a fost prezentată în noua sa variantă în primă audiție în data de 8 octombrie, în același concert cu lucrări de Chopin și Ceacovskii. Plecând de la cele două sensuri ale cuvântului „ceas” în limba română, *ceas-oră* și *ceas-instrument de măsurare a timpului*, am alternat și am suprapus diferite situații de timp muzical: pulsații regulate, care se suprapun în grile, sugerând parcă un magazin de ceasuri,

„clepsidre” - curgeri lente, atemporale, „orologii” - structuri cu elemente pulsatorii dilatate, structuri melodice de tip „parlando rubato”, fără pulsații. Descrierea obiectivă, extrovertită de la începutul piesei se transformă treptat într-o desfășurare dramatică, iar finalul, unificarea pulsației obsesive la întreaga orchestră, vrea să sugereze neputința noastră de a opri Timpul, curgerea sa nemiloasă...

În cursul acestei toamne, ați participat la alte două manifestări importante pentru creația dumneavoastră și pentru arta contemporană românească, pe care vă rugăm să le prezentați succint.

În perioada 19-21 noiembrie, a avut loc la Plymouth (Anglia) „Shadows of Music Festival”. Directorul acestui festival, dirijorul Simon Ible de la Universitatea din Plymouth, definește el însuși, în prezentarea din caietul-program, scopul și intențiile sale: „celebrarea culturii românești și a parteneriatului dintre Universitatea din Plymouth și Institutul Cultural Român. Alături de aniversarea seriei de 20 de scriitori români cu lucrări traduse în limba engleză (dintre care ultimele patru îi aparțin lui Stelian Tănase, Filip și Matei Florin, Daniel Bădulescu și Ioan Pop), evenimentul cultural cuprinde un festival ce prezintă publicului englez trei compozitori români: George Enescu, Constantin Silvestri și Doina Rotaru”. Festivalul i-a avut ca oaspeți pe pianista Anda Anastasescu - ce a prezentat publicului un recital cuprinzând lucrări de Rameau, Mozart, Schumann, Debussy, Ravel și Silvestri - și pe Ladislau Csendes (violă), Alexandru Matei și Sorin Rotaru (percuție), care, împreună cu Orchestra de cameră Ten Tors, dirijată de Simon Ible, au interpretat lucrarea mea *Umbre* pentru violă, doi percuționiști și orchestră de coarde, scrisă în 1999.

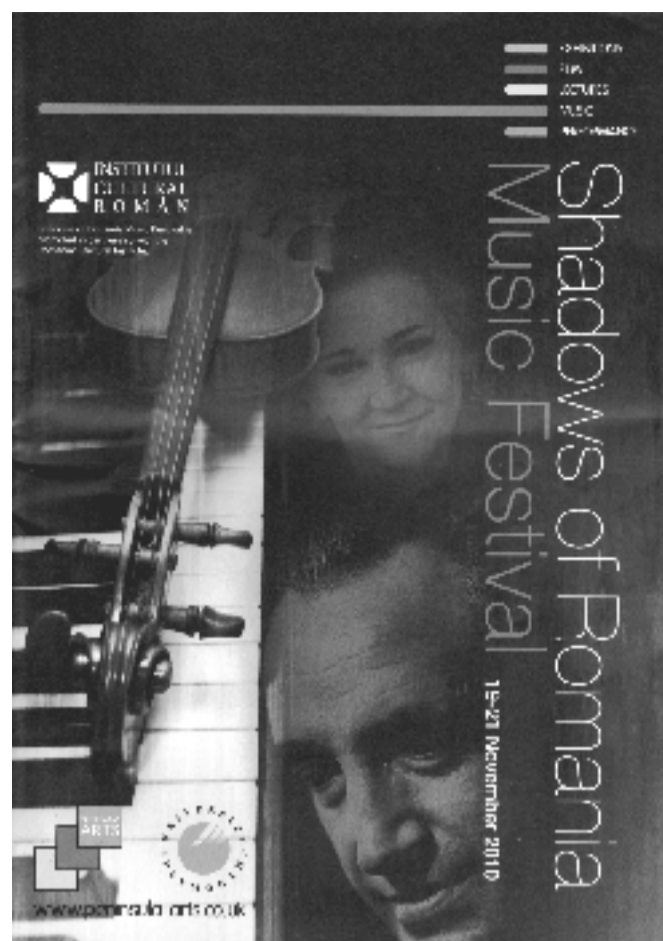
Primele impresii din presa engleză (în *The Herald*, joi 25 noiembrie), semnate de Philip R. Buttall, au surprins texturile și sonoritățile remarcabile, aluziile folclorice ale piesei dumneavoastră, *Umbre*, în același timp interpretarea deosebită a lui Ladislau Csendes, Alexandru Matei și Sorin Rotaru.

În același concert (ce a purtat, surprinzător pentru noi, chiar titlul lucrării mele!), au fost prezentate publicului *Două Intermezzi op.10* de George Enescu, *Concertul pentru pian nr. 27* de Mozart și *Simfonia a 5-a* de Schubert. Întregul concert s-a bucurat de un public foarte cald și numeros, iar o echipă de realizatori de la TVR Cultural a fost alături de noi, înregistrând și filmând manifestarea.

Plymouth (de la stânga la dreapta): Sorin Rotaru, Alexandru Matei, Doina Rotaru și Ladislau Csendes

La inițiativa renumitului ansamblu suedez KammarensembleN și a Institutului Cultural Român din Stockholm, în 25 noiembrie, în sala Institutului Italian din Stockholm, a avut loc un concert de muzică românească contemporană, primul dintr-o serie de asemenea concerte. Concertul s-a desfășurat în ciclul *Double/ Double face of the Music 2010* și a cuprins un dublu portret Carmen Cârnelci și Doina Rotaru. Fiecare dintre noi am avut câte 3 lucrări cântate, selecționate de interpreți și directorul artistic al ansamblului dintr-un număr mare de lucrări românești. Concertul s-a intitulat KRISTALLER (Cristale) și a prezentat publicului următoarele opusuri: *Semantion* pentru ansamblu, „...sommeil de morphine” (Giacometti-scene) pentru oboi și clarinet și „...denn der Tag war noch ganz” - trio de Carmen Cârnelci, alternate cu lucrările mele: *Crystals* trio, *Masks* trio și lucrarea pentru ansamblu *Clocks*. Dirijorul întregului concert a fost excepționalul muzician Tiberiu Soare, care a lucrat timp de 3 zile cu muzicienii suedezi fiecare dintre piesele noastre. De altfel, Tiberiu Soare este

invitat de către organizatori să dirijeze toate concertele următoare cu muzică românească din același ciclu, interpretate de KammarensembleN. Concertul s-a bucurat de mult succes și a fost înregistrat de SverigesRadio2, urmând să fie difuzat de mai multe ori, începând cu sfârșitul lunii decembrie.

Stockholm: Carmen Cârnelci (dreapta) și Tiberiu Soare

În ziua următoare concertului, am fost invitată la Royal College of Music din Stockholm, de fapt Academia lor de Muzică, pentru un master-class cu studenții de la clasa de compoziție a compozitoarei Karin Rehnqvist, iar în după-amiaza aceleiași zile, împreună cu Carmen Cârnelci, am fost invitate să ne prezentăm fiecare muzica și concepțiile estetice în fața unui număr mare de studenți de la clasele de compoziție clasică, muzică de film, jazz și muzică electro-acustică. Am avut satisfacția unei rezonanțe puternice în mintea și sufletul tinerilor suedezi.

Stockholm: Doina Rotaru și Karin Rehnqvist

Atât compozitoarea Karin Rehnqvist, cât și ansamblul (Simfionetta) Kammarensemble N din Stockholm vor fi oaspeții Festivalului George Enescu din toamna anului 2011.

A consemnat Antígona Rădulescu

Congresul AEC de la Varșovia

prof. univ. dr. Dan Dediu

Desfășurat între 4-6 noiembrie pe o vreme căinească, cu multă ploaie și vijelie (mai ales la aterizare), întâlnirea rectorilor din conservatoarele, academiile și universitățile de muzică europene a fost, în ciuda vremii, una foarte interesantă și aprig dezbătută. Și asta nu numai din cauza alegerilor care au avut loc, ci și din pricina temei discutate (și disputate) cu mare implicare de toți cei prezenți.

Tematica acestui congres a fost una foarte actuală pentru multe dintre țările participante, anume *Conservatorul sustenabil: provocarea viitorului*. Deși orientate mai mult spre modul de a face rost de bani decât spre cum facem educație muzicală de calitate pentru a face rost de bani, sesiunile de comunicări și comentariile formale ori informale au constituit în fapt un impuls pentru fiecare dintre participanți pentru a reflecta serios asupra subiectului și asupra propriei situații, în contextul național specific, dar și european. Astfel, deși am remarcat multiple asemănări de fond ale situațiilor, nu puține au fost diferențele ce despart diferitele tipuri de criză din Europa. Bunăoară, dacă țările nordice și Germania nu se pot plânge de o criză reală a finanțelor, statele est-europene, apoi Italia și Regatul Unit se confruntă cu majore schimbări și tăieri de fonduri care implică restructurări masive și regândirea din temelii a sistemelor de finanțare a educației.

Un punct de vedere general, dar foarte pertinent și profesionist, l-a prezentat Thomas Estermann, reprezentant al Asociației Europene a Universităților, care a prezentat un interesant material intitulat *Survival of the Fittest* (Supraviețuirea celui mai antrenat). După realizarea unei analize interesante asupra modurilor de

finanțare a universităților și a procentului fiecărei surse (publică, taxe, cercetare, filantropie, servicii), vorbitorul a reliefat obstacolele ce stau în fața unui real succes de a strânge fonduri (lipsa de informare, frica de deprofesionalizare, structura internă, lipsa experienței manageriale, teama de diversificare, limitările legii), apoi a oferit câteva recomandări (din care s-a desprins ca cea mai importantă necesitatea de a profesionaliza *managementul*) și, în final, a comentat câteva posibilități de *fundraising* (strângere de fonduri), dependente de o înțelegere clară a structurii costurilor. Aceste posibilități de creștere a veniturilor pot fi identificate la diferite paliere: prin

restructurare internă, centralizare a serviciilor, parteneriate public-private, proiecte cu primăriile, închirieri de spații și servicii, fonduri europene, *lobby* pentru finanțarea artistică.

Un alt moment interesant l-a produs Pascale de Groote din Belgia, care a înfățișat cu

umor și intonație teatrală câteva realizări ale fundației înființate pe lângă Conservatorul Regal din Antwerp, lucrul cu mediul de afaceri, mecenatul bine condus și, mai ales, disponibilitatea și farmecul care trebuie cultivat pentru a convinge oamenii cu bani să investească în activitățile muzicale ale conservatorului.

Forumul însă a lăsat în urmă o idee centrală care nu a fost în mod explicit exprimată, anume ideea obligației de a reflecta asupra *atu-urilor* proprii instituțiilor, asupra punctelor tari, specificului și a lucrurilor originale pe care numai acea instituție le are și le poate oferi și altora. Acest ceva se combină cu reputația instituției și din chimia rezultată se

poate încheia un nou concept de comunicare în interiorul (pentru creșterea nivelului auto-respectului) și în exteriorul conservatorului ori universității (*branding-ul*). Formularea memorabilă a adus-o un muzician norvegian, care a concluzionat astfel o sesiune de *focus-grup*: "you have to have something they desire" - trebuie să ai ceva ce ei doresc. Întrebarea este: ce doresc ei și avem noi? Încercând să răspundem la aceasta, ne putem clarifica nouă înșine locul în care suntem și, mai ales, ce suntem. A devenit clar că un travaliu de reflecție adâncită asupra diferenței specifice a fiecărei instituții și tradiții muzicale este cheia pentru un management eficient și un flux financiar mulțumitor. Un

prieten bun din Israel a remarcat cu mare dreptate: "Statul ne dă pâinea. Untul însă, noi trebuie să-l procurăm!"

Pe lângă luările de poziție oficiale, sporul informațional al congresului a fost dat și de numeroasele discuții cu reprezentanți ai conservatoarelor europene și americane, de la care am putut afla lucruri interesante privind sistemele de finanțare alternativă, idei mai mult sau mai puțin trăsnete de a face

rost de bani, tehnici de convingere și, mai ales, s-a evidențiat importanța tenacității și credinței în proiectele proprii. Este și normal: ca să-i poți convinge pe alții, trebuie mai întâi ca tu să fii convins de ceea ce spui.

Gazdele poloneze au fost desăvârșite, iar Universitatea de Muzică m-a impresionat teribil prin nivelul muzical și administrativ pe care polonezii au știut să-l etaleze tuturor oaspeților, prin bunul simț și demnitatea de care au dat dovadă în cele mai varii locuri și împrejurări.

Ca de obicei, așadar, Congresul AEC a lăsat în urmă multe prietenii, o atmosferă calmă și lucrativă și o amintire a multelor realități europene atât de divergente și totuși

UCMR la 90 de ani

Andreea Chiselev, *Sinteză muzicologică, anul I Master*

De la data semnării actului constitutiv al *Societății Compozitorilor Români* s-au împlinit pe 2 noiembrie 90 de ani. Cu această ocazie, a fost organizată o seară aniversară la Universitatea Națională de Muzică București, locul în care muzicieni precum Alfred Alessandrescu, Constantin Brăiloiu, Dumitru Georgescu-Kiriac, Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, Mihail Andricu, Theodor Rogalski, Gheorge Dima, Tiberiu Brediceanu sau Ion Vidu au aprobat și semnat actul de naștere al noii organizații prezidate de George Enescu.

Au luat cuvântul personalități ale vieții muzicale românești precum Pascal Bentoiu, primul președinte după 1990, Octavian Lazăr-Cosma (președinte între 1995-1996, 2006-2010), Dan Dediu, rector al UNMB și coordonatorul secției simfonice din cadrul UCMR, și Adrian Iorgulescu, aflat la conducerea Uniunii între 1992-1994, 1994-1998, 1998-2002, 2002-2005 și din luna aprilie a anului 2010. În sală s-au aflat desigur membri ai celor patru secții: muzică simfonică, de cameră, de operă și balet; muzică corală; muzică ușoară și jazz; muzicologie și critică muzicală. Adunarea festivă din seara de 2 decembrie nu a fost însă deloc una banală, axată pe discursuri, programul fiind colorat cu un scurt documentar cu proiecții video din arhiva TVR (realizat de Ioana Drăgulinescu) sau cu momente muzicale, susținute de violonistul Florin Croitoru și pianistul Viniciu Moroianu.

Tot pentru a marca cei 90 de ani de la înființarea UCMR, instituția a organizat în perioada 1-10 noiembrie o serie de manifestări muzicale reunite sub titulatura *Decada muzicii românești*, în orașe precum București, Bacău, Botoșani, Brașov, Cluj-Napoca, Craiova, Iași, Târgu-Mureș, Timișoara și Galați. Și Orchestra de Cameră Radio a susținut un concert la această aniversare, dirijat de Radu Popa, avându-i ca soliști pe pianistii Dana Borșan și Toma Popovici.

Am aflat cu ce gânduri a întâmpinat compozitorul Adrian Iorgulescu aniversarea a 90 de ani de la înființarea UCMR, dintr-un interviu pentru Radio România Muzical:

În primul rând, cu gânduri de recunoștință față de predecesori și față de toți compozitorii care, de-a lungul acestor nouă decenii, și-au adus obolul în ceea ce înseamnă promovarea muzicii românești de calitate. Practic niciun autor important din nicio generație nu a rămas în afara Uniunii și sigur că acest lucru este deosebit de onorant. I-aș adăuga aici și pe compozitorii de muzică ușoară și jazz, pe compozitorii de muzică corală, de muzică bisericească și, nu în ultimul rând, pe cei care reprezintă muzicologia și critica muzicală națională. Toți acești oameni au construit muzica

Florin Croitoru și Viniciu Moroianu

românească prin creația lor, prin valoarea dovedită, și ei au făcut ca Uniunea să fie o instituție atât de importantă și reprezentativă pentru cultura națională.

Și dacă despre istoricul UCMR ne putem cu ușurință documenta cu ajutorul bibliografiei existente, am ales să-i adresez președintelui Adrian Iorgulescu o întrebare despre proiectele pe care le are în vedere pentru perioada următoare.

Sunt anumite lucruri care trebuie continuate, pentru că și-au dovedit utilitatea de-a lungul timpului. Mă gândesc la participarea Uniunii la organizarea Festivalului "George Enescu" sau la Simpozionul de Muzicologie realizat de noi. Apoi, câteva manifestări tradiționale: "Săptămâna internațională a muzicii noi", care, în perioada 23-30 mai 2011, se va afla la ediția cu numărul 21, și Festivalul de muzică nouă "Meridian", organizat de Uniunea Compozitorilor prin "Societatea internațională de muzică nouă". În fine, sunt și alte lucruri pe care le sprijinim, în principal Editura Muzicală. Mai mult, suntem doritori să participăm și la alte tipuri de manifestări muzicale, susținând într-un mod declarat și substanțial și alte festivaluri, în principal de muzică contemporană, pentru că suntem axați pe susținerea fenomenului viu al muzicii și pe promovarea valorilor muzicii naționale. Este vorba, spre exemplu, despre "Toamna Muzicală Clujeană" sau Festivalul de Muzică Românească de la Iași. Achiziționăm lucrări, pentru că principala sarcină a Uniunii rămâne aceea de a promova creația compozitică și muzicologică românească, pe de altă parte ajutăm compozitorii și sprijinim tinerii prin burse pentru stagii de pregătire în țară și chiar peste hotare (extrase din interviul difuzat de Radio România Muzical pe 2 noiembrie 2010).

FLASH

Recent, Universitatea noastră a încheiat un protocol de colaborare cu principalele instituții de cultură bucureștene: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România și Filarmonica „George Enescu”. Este vorba despre efortul comun pentru promovarea corespunzătoare, gestionarea responsabilă și eficientă a patrimoniului muzicii simfonice românești, pentru identificarea și susținerea tinerilor compozitori, soliști și dirijori. Aceste deziderate se vor putea materializa în concerte, proiecte comune bi sau trilaterale, în stagii de practică pentru studenți eminenți sau în proiecte cu finanțare europeană și vor beneficia de o promovare adecvată.

Maestrul Ionel Voineag, sărbătorit la Opera bucureșteană

prof.univ.dr. Grigore Constantinescu

Personalitățile autentice care, prin valoare indiscutabilă sau calități reale, pot servi oamenilor drept pildă, sunt considerate, de unii dintre noi, adevărate modele demne de urmat. Putem întâlni astfel de existențe-simbol în toate domeniile de activitate, iar cei care încearcă și uneori chiar reușesc să urmeze exemplul lor au șansa, dar și datoria morală, să ducă mai departe tradiția modelelor respective. Trăim, la nivel planetar, dar și național, un dramatic început de secol și ne întrebăm, cu îngrijorare, dacă generațiile care vin după noi vor înțelege cât de important este să ducă mai departe tradițiile și bogăția culturală a pământului și neamului românesc.

Iată gânduri cu care tenorul Ionel Voineag, profesor dr. al Universității Naționale de Muzică din București, își însoțește discipolii pe drumul artei. La sărbătorirea împlinirii a șase decenii de viață, o vârstă ce se află la momentul omagiilor, Opera Națională București i-a

dedicat un spectacol cu *Samson și Dalila*. Un titlu ce face parte din repertoriul anilor de început ai carierei marelui nostru tenor, opera lui Saens-Saëns a văzut lumina rampei sub bagheta dirijorului Iurie Florea, în rolul titular fiind invitat un solist de prestigiu al actualității liricii contemporane, tenorul Marius Vlad Budoiu, muzician ce a beneficiat de-a lungul pregătirii sale artistice și de îndrumările celui sărbătorit. În ansamblul distribuției, reținem din spectacol pe mezzo-soprana germană de origine română, Hermine May, baritonul Ștefan Ignat, bașii Pompei Hărășteanu și Mihnea Lamatic. În calitate de prefațator al evenimentului, am avut bucuria de a înțelege, prin aplauzele sălii, că publicul își iubeste artiștii, iar astfel de aniversări confirmă stabilitatea în timp a valorilor liricii noastre. Pentru generațiile ce urmează, vocile formate la clasa de canto a maestrului Ionel Voineag reprezintă asemenea certitudini.

DIALOGURI EUROPENE

Forumul compozitorilor europeni ARTMUSFAIR 2010 – VARȘOVIA

prof. univ. dr. Uliu Vlad, vicepreședinte UCMR

În perioada 22-26 septembrie 2010, am participat împreună cu doamna conf. univ. dr. Mihaela Vosgian, președinte ARFA, la cea de-a III-a ediție a manifestărilor ARTMUSFAIR și a Forumului compozitorilor europeni, ce a reunit, în capitala Poloniei, 30 de organizații de creatori din Comunitatea Europeană. Suita manifestărilor a fost organizată de Uniunea Compozitorilor Polonezi, în colaborare cu Centrul Polonez de Informare Muzicală și cu Universitatea de Muzică Fryderyk Chopin. Programul ARTMUSFAIR a coincis cu cea de-a 53-a ediție a prestigiosului Festival Internațional de Muzică Contemporană *Toamna Varșoviană* și cu anul celebrării a două secole de la nașterea genialului compozitor Frédéric Chopin.

Agenda reuniunii a relevat priorități ca: întărirea poziției muzicii clasice contemporane europene, încurajarea integrării repertoriului muzical contemporan în stagiunile de concerte ale formațiilor profesionale,

apropierea și colaborarea compozitorilor, interpreților, promotorilor și editorilor de muzică din întreaga Europă. Multitudinea manifestărilor artistice poate fi sintetizată pe trei mari coordonate: concerte, conferințe sub egida *Meet the challenges of 21st century music* și workshopuri, având ca obiectiv clarificarea conceptului de creativitate în evoluție istorică. În cadrul acestor problematici importante ne-am implicat în diversele dezbateri, prezentând unele elemente prin care se afirmă specific muzica contemporană românească. Paralel, am auzit o serie de concerte, în cea

mai mare parte de foarte bună calitate, cu implicarea tehnologiei ultramoderne ce redimensionează actul creator și interpretativ. Am remarcat interesul publicului, preponderent tânăr, ca și reacția acestuia în concordanță cu valoarea lucrărilor audiate. Satisfacția noastră ar fi fost și mai mare dacă România ar fi fost reprezentată pe plan componistic și interpretativ cu lucrări aparținând unor creatori dedicați muzicii prospective și electroacustice.

Prezenți la standul de materiale promoționale rezervat României, am expus și comentat, celor interesați, partituri și CD-uri cu muzică de compozitori români din diferite generații. Mulți dintre cei prezenți și-au exprimat interesul față de viața artistică din țara noastră și am putut constata deosebita apreciere de care se bucură muzica românească în rândul colegilor europeni. Cu acest prilej s-au discutat proiecte concrete de colaborare, cum ar fi organizarea pe bază de reciprocitate a unor concerte de muzică românească în Polonia, Macedonia, Italia, Serbia.

MUSICOLOGY TODAY

lect.univ.dr. Anamaria Călin

A trecut, iată, un an de la lansarea revistei *Musicology Today*! Prima revistă muzicologică din România publicată în format online, în trei limbi de circulație: franceză, engleză și germană. În structura tematică a proiectelor ei, *Musicology Today* cuprinde studii și articole elocvente atât din creația muzicală internațională, cât și din creația muzicologică românească (critică, estetică, eseuri, monografii, recenzii, lucrări de istorie a muzicii ș.a.), oferind celor interesați posibilitatea de a parcurge și de a studia cercetările și, mai mult, șansa interacțiunii dintre muzicologii aflați pe meridiane diferite, a schimburilor de idei și concepții.

În cele patru numere apărute pe parcursul acestui an ne-am bucurat de prezența unor mari personalități ale muzicologiei internaționale: Klaus Aringer (Graz), Thomas Kabisch (Trossingen), Helmut Loos (Bonn), Dorothea Redepenning (Heidelberg), Jean-Jacques Nattiez (Montreal), Reinhart Meyer-Kalkus (Berlin), Maria Brzuchowska (Wroclaw), Anna Granat-Janki (Wroclaw), precum și ai muzicologiei românești: Speranța Rădulescu, Clemansa Firca, Nicolae Brânduș, Ioana Raluca Voicu-Arnăuțoiu, Despina Petecel-Theodoru, Liviu Dănceanu, Lavinia Coman, Iulia Micu.

Seria primelor trei numere ale revistei *Musicology Today* a fost dedicată celor patru aniversați ai anilor 2009-2010: Joseph Haydn, Felix Mendelssohn-Bartholdy, Paul Constantinescu și Frédéric Chopin.

Ultimul număr (4) al acestui an încearcă să aducă laolaltă subiecte din diferite domenii ale literaturii muzicale de specialitate. Astfel, Maria Brzuchowska - profesoară și violonistă într-un ansamblu instrumental din Wroclaw - abordează, dintr-un punct de vedere bine documentat, rolul și gesturile dirijorului de orchestră, formarea și perfecționarea profesională a acestuia, precum și colaborarea dintre Maestru și instrumentiști.

Iulia Micu (filolog, Cluj Napoca) este interesată de legăturile muzicale dintre Thomas Mann și Theodor Adorno concentrate în caracterul compozitorului german Adrian Leverkühn din *Doktor Faustus*. Studiul este o abordare a literaturii lui T. Mann prin prisma implicării sale muzicale, în care pot fi sesizate similitudini între tiparul wagnerian și textura literară a scriitorului.

Cel de-al treilea studiu, semnat de Anna Granat-Janki (profesor de analize muzicale, Wroclaw), ne propune un subiect privit din perspectiva a doi compozitori polonezi, Pawel Szymański și Stanislaw Krupowicz, asupra diferențelor termenului de surconvenționalism, inventat de cei doi cu scopul de a crea o metodă artistică, o nouă tehnică de compoziție ce poate duce la rezultate sonore surprinzătoare.

Pagina de opinie din acest număr al revistei *Musicology Today*, semnată de Liviu Dănceanu și Despina Petecel-Theodoru, este consacrată în totalitate compozitorului român George Draga, iar rubrica recenziilor îi aparține Valentinei Sandu-Dediu, care ne invită la lectura celei mai noi apariții editoriale a prof.univ.dr. Grigore Constantinescu, carte apărută la Editura Didactică și Pedagogică, dedicată marelui compozitor italian Giuseppe Verdi.

Conținutul celor 4 numere apărute online va fi editat la începutul anului 2011 într-un volum care va putea fi astfel răsfoit și cercetat de toți cei interesați. Așadar, vă invităm la lectură.

La mulți ani, *Musicology Today*!

Catedra de instrumente de suflat-percuție

conf. univ. dr. Florenel Ionoaia

Inițiativa publicației "Acord" de a prezenta specificul fiecărei Catedre din cadrul UNMB este binevenită și de o deosebită importanță pentru imaginea universității. Toate Catedrele au un anumit specific și o problematică variată în structura lor. Catedra noastră este complexă: în cadrul ei sunt 11 specialități de instrumente de suflat, percuția și acompaniamentul.

Instrumentele de suflat și cele de percuție sunt de o importanță majoră în susținerea unei producții artistice muzicale. Suflătorii aduc culoare și diversitate în cadrul orchestrei, aproape întotdeauna sunt soliști cu un rol extrem de important, chiar și atunci când evoluează pe post de *tutti*. Pregătirea pentru viața de scenă presupune un pronunțat simț al responsabilității atât din partea profesorului, cât și a studentului. Nimic nu se poate trata cu superficialitate. În această profesie trebuie să-și spună cuvântul doar perfecțiunea. Au fost făcute toate eforturile din partea instituției pentru asigurarea condițiilor optime necesare evoluției studenților, achiziționându-se cele mai moderne modele de instrumente de suflat din lemn, din alamă și de percuție. În cadrul Catedrei, am urmărit să-i stimulăm pe tinerii artiști și să-i obișnuim cu publicul și scena. Organizăm semestrial recitaluri ale Catedrei, iar studenții noștri participă anual la concursuri destinate fiecărei specialități. După cei patru ani de studii de licență și doi ani de masterat, majoritatea absolvenților noștri au posibilitatea de a fi soliști concertiști, artiști instrumentiști în orchestră sau profesori - la diferitele niveluri ale sistemului actual de învățământ. Apoi, se pot perfecționa pe parcursul doctoratului și studiilor post doctorale.

În componența catedrei de instrumente de suflat-percuție sunt cadre didactice cu o vastă experiență în interpretarea muzicală și o foarte bună pregătire pedagogică. Dorința fiecăruia este de a transmite mai departe generațiilor viitoare cunoștințele de care dispun.

Instrumente de suflat din lemn:

prof univ dr. **Vasile Ganțolea** - flaut și didactica specialității instrumente de suflat
lect. univ. dr. **Cătălin Oprîtoiu** - flaut
conf. univ. dr. **Florenel Ionoaia** - oboi, șef Catedră
asist. univ. drd. **Răzvan Gachi** - clarinet, saxofon
c.d.a. dr. **Ion Nedelciu** - clarinet, saxofon
c.d.a. **Emil Vișenescu** - clarinet, saxofon
prof. univ. dr. c.d.a. **Miltiade Nenoiu** - fagot
c.d.a. **Gabriel Laurențiu Sava** - fagot
c.d.a. **Orban Gödri** - fagot
lect. univ. dr. **Dalila Cernătescu** - nai

Instrumente de suflat din alamă:

prof univ. c.d.a. **Nicolae Lipoczi** - corn
c.d.a. **Ioan Gabriel Luca** - corn
prof. univ. c.d.a. **Iancu Văduva** - trompetă
c.d.a. **Mihai Toth** - trompetă
c.d.a. **Mircea Lăzărică** - trompetă
prof. univ. c.d.a. **Marin Soare Magherescu** - trombon
c.d.a. drd. **Mihai Ceascai** - tubă

Master alămuri:

conf. univ. dr. **Mircea Neamț**

Percuție:

prof. univ. dr. **Alexandru Matei**
c.d.a. drd. **Sorin Rotaru**

Acompaniament:

conf. univ. dr. **Liliana Nedelciu** - cadru didactic titular
lect. univ. dr. **Fausta Dimulescu** - cadru didactic titular
conf. univ. dr. **Verona Maier**
lect univ. drd. **Cristina Popescu Stănești**
c.d.a. **Carmen Frățilă**
c.d.a. **Monica Repanovici**
c.d.a. drd. **Raluca Ouatu**
c.d.a. drd. **Cătălin Dima**

Considerăm necesar ca această prezentare să fie făcută mai amănunțit, pentru a ne face o imagine clară asupra valorilor din componența catedrei de instrumente de suflat-percuție.

Din cele mai vechi timpuri, trompeta este instrumentul care a fost folosit pentru a anunța anumite evenimente importante. În cazul nostru, deschiderea este realizată prin portretul maestrului **Iancu Văduva**, profesor universitar la specialitatea Trompetă.

Iancu Văduva

Născut la 9 octombrie 1940, în comuna Dăneasa, județul Olt, a urmat școala elementară din satul natal, apoi, în anul 1951, a plecat la școala de muzică din Brașov, unde a studiat trei ani la clasa de pian principal. La 15 ani, din cauza stării materiale precare a părinților, a fost înscris la Școala Militară de Muzică din București, unde a început să studieze trompeta. În anul 1962, în urma concursului susținut, a reușit pe postul de solist-trompetist în orchestra Operei Române din București. Paralel cu activitatea desfășurată aici, a urmat cursurile clasei de Trompetă la Universitatea de Muzică, sub îndrumarea eminentului artist și pedagog George Adamachi.

Odată cu absolvirea cursurilor în anul 1970, a fost repartizat de comisia guvernamentală în funcția de asistent la clasa de trompetă a universității, urmând să lucreze independent cu toți studenții anilor I-IV. Efectuând numeroase turnee artistice peste hotare, s-a documentat îndeaproape asupra celor mai eficiente metode de predare, a celor mai noi descoperiri în domeniul tehnicii instrumentale de suflat. Toate aceste cunoștințe le-a aplicat cu curaj în procesul de predare, în formarea unor muzicieni cu înaltă pregătire profesională. Rezultatele au fost dintre cele mai bune. Foarte mulți absolvenți ai acestei clase sunt artiști de primă mărime atât în țară, cât și peste graniță, bucurându-se de aprecieri elogioase, de stimă și respect. Majoritatea trompetiștilor de la Filarmonica George Enescu, de la Opera Română și de la Orchestra Națională Radio au fost studenții săi. În multe orchestre din România, Germania, Spania, Canada și USA sunt discipoli care își aduc aminte cu mândrie de maestrul lor.

Un loc aparte în activitatea domniei sale l-a constituit cercetarea științifică, materializată prin numeroase referate: *Noțiunea de stil în interpretarea muzicală, Respirația, factor important în interpretare, Sonoritatea - element de bază în procesul artistic, Artistul interpret - factor important în orchestră*. Este autorul a două volume de *Studii de orchestră* și al unor transcripții pentru trompetă din literatura destinată altor instrumente.

Paralel cu activitatea didactică, a fost solist instrumentist al Filarmonicii "George Enescu" și a condus cvintetul de alămuri al acestei instituții. Fiind selecționat în mai multe rânduri în orchestra internațională a celebrului *Festival Wagner*, de la Bayreuth, cunoscutul dirijor Hans Zender nota: "Dintre componenții orchestrei, o puternică impresie a lăsat fantasticul prim-trompetist român Iancu Văduva." A colaborat cu mari personalități ale vieții artistice mondiale: Sergiu Celibidache, Sergiu Comissiona, Katia Ricciarelli, Ileana Cotrubas, José Carreras, Montserrat Caballe, Ruggieri Ricci, Victor Pikaizen, ș.a.

Alături de Dorin Gliga la oboi și Marcel Costea la orgă, a constituit Trio "Ethos", formulă în care a susținut sute de concerte în țară, în Germania, Austria și Elveția. Punctul forte al carierei sale îl constituie activitatea concertistică. A concertat cu toate orchestrele simfonice din țară sub bagheta unor artiști de primă mărime. A avut

numeroase turnee peste hotare, în toată Europa, în calitate de solist, cu un repertoriu uriaș, cuprinzând toate stilurile muzicale. Există numeroase înregistrări realizate de maestru pentru casa de discuri Electrecord și înregistrări realizate pentru Radiodifuziunea Română, din care nu au lipsit lucrări ale compozitorilor români. Aparițiile sale pe scenele de concert au fost încununete de elogioase și unanime aprecieri. Publicațiile de specialitate consemnează faptul că tehnica sa este desăvârșită, iar muzicalitatea, cu totul excepțională. Cântă "cu o exuberanță uluitoare, cu o căldură vrăjită", "sunetul este firesc, expresiv", "bogat și maleabil", "pasajele au o bravură scăpărătoare, frazele, o învăluitoare cantabilitate, iar intonația sa este de o precizie covârșitoare". "Un astfel de talent se naște rar", "Iancu Văduva este un virtuoz cum nu se găsec mulți pe mapamond", afirmă critica muzicală.

Ceea ce este prezentat aici constituie doar o mică parte a unei activități artistice și pedagogice desfășurate pe o perioadă de peste 50 de ani. Încheiem, citându-l pe maestru: "Sper ca cei ce vor urma să investească măcar atât cât am investit eu în primenirea și lustruirea acestui ingrat, dar minunat instrument".

Miltiade Nenoiu

Domnul prof.univ.dr. **Mihai Miltiade Nenoiu** s-a născut la 31 august 1937, în București. A urmat cursurile Institutului Militar de Muzică și ale Liceului de Muzică "Dinu Lipatti". În anul 1956, după susținerea bacalaureatului, a fost admis ca fagotist la Orchestra Simfonică a Radio-Televiziunii, în comisie aflându-se Alfred Alessandrescu, Constantin Silvestri, Emanuel Elenescu și Iosif Conta. În paralel cu activitatea în cadrul orchestrei, a urmat cursurile de specialitate la Conservatorul "Ciprian Porumbescu". În 1984, a participat la Cursul de Muzică Nouă de la Darmstadt, condus de Wolfgang Fortner și Anatol Vieru. Teza de doctorat, intitulată *Fagotul - istorie și revelație*, a fost susținută public în anul 2004.

Ca prim fagotist în orchestră, a participat la turnee în străinătate (în toată Europa, Rusia, Turcia și Maroc), iar ca solist, a concertat sub bagheta unor mari dirijori: Iosif Conta, Mircea Cristescu, Emanuel Elenescu, Paul Popescu, Ion Baciu, Ludovic Bacs, Cristian Mandeal, Constantin Bobescu, Ilarion Ionescu Galați, Teodor Costina, Cornel Dumbrăveanu, Modest Cichirdan, Adam Natanek (Polonia), Alexandre Stajik (Franța), Dinos Constantinides (SUA) ș.a. Mihai Miltiade Nenoiu este solistul a 13 concerte pentru fagot și orchestră, înregistrate pe CD-uri pentru casele de discuri Electrecord, Thalassa (Constanța), Olimpia (Londra) și Vestige (SUA).

A fost membru al cvintetului *Concordia* din anul 1979 până în 2005, în compania căruia a susținut 557 de concerte publice și peste 8000 de înregistrări la Radio București, Radio Zurich, Baden-Baden, Stuttgart, Copenhaga.

continuare în pagina 7

continuare din pagina 6

Personalitatea domniei sale este completată de o susținută activitate literară, debutul editorial având loc în 1969 cu *Preludiu la unison* (Editura pentru literatură), carte interzisă de cenzură în anii 1971-1990. Publică de asemenea volumele *Sentimentale* (1997), *În veșnică pierdere* (2000), *77 de replici în stilul Haiku la poemele Laurei Băraian* (2005), *Preludiu la unison* (ed. a II-a, 2005), *Fagotul - istorie și revelație* (2005). Colaborează permanent cu alte publicații sau reviste de cultură, prin traduceri, eseuri sau interviuri. Scrie poezie, proză sau pagini critice.

De-a lungul carierei sale, i-au fost acordate numeroase distincții dintre care menționăm Premiul Național de Interpretare (1956), Premiul Colegiului Criticilor Muzicali (1984, 1987 și 1990), Premiul Uniunii Interpreților (1994), Diploma personalităților Who's Who (2006), Ordinul ziariștilor cl. I aur (2006). A fost prim-vicepreședinte al Uniunii Coreografilor și Criticilor Muzicali (2006), iar în octombrie 2010 a fost ales președinte pentru un mandat de cinci ani.

Cariera sa pedagogică a debutat în anul 1961, ca profesor de fagot în cadrul Liceelor de Muzică "Dinu Lipatti" și "George Enescu" din București. Din 1991, a predat muzică de cameră și fagot la Universitatea Națională de Muzică. Generații întregi de muzicieni s-au format sub îndrumarea profesorului Mihai Miltiade Nenoiu. Absolvenții clasei sale sunt astăzi fagotiști la Filarmonica "George Enescu", la Orchestra Națională Radio, la Opera Română, la Filarmonicile din Iași, Ploiești, Craiova, Pitești și Constanța. Veți întâlni mulți studenții ai săi în orchestre renumite din străinătate: Filarmonica din Kiev, Filarmonica din Tübingen, Orchestra Operei din Berlin și Orchestra Simfonică din Karlsruhe (Germania), Orchestrele Simfonice din Boston și Montreal, orchestre din Italia, Franța precum și Filarmonica din Beirut. S-a preocupat continuu pentru promovarea muzicii contemporane, pentru extinderea repertoriului instrumental și cameral și sistematizarea programelor studiu. A fost membru în juriile Colegiului PRO TV, ale Olimpiadelor de Muzică sau ale unor concursuri internaționale și a făcut parte din Comisia Radiodifuziunii pentru promovarea ciclului de concert-emisiuni "Muzicieni de azi și de mâine". A susținut cursuri de măiestrie, concerte demonstrative, conferințe.

Ne exprimăm deosebită considerație față de profesorul Mihai Miltiade Nenoiu, valoros muzician și om de cultură, care, de peste 50 de ani, prin activitatea sa complexă, a contribuit la promovarea valorilor artistice autentice.

Alexandru Matei

Domnul profesor universitar doctor **Alexandru Matei**, titularul clasei de percuție din UNMB, s-a născut la 31 ianuarie 1957, în localitatea Dej, județul Cluj. A absolvit Liceul de muzică din Cluj-Napoca și Conservatorul "Gheorghe Dima", specializarea Muzică instrumentală - percuție. Teza de doctorat a susținut-o public în anul 2005.

Între anii 1980-1984 a fost percuționist în Orchestra

Operei din Iași și profesor asociat la Liceul de Muzică din același oraș, apoi a activat ca instrumentist în Orchestra Operei Naționale din București (1984-1993). În prezent, este profesor de Muzică de cameră și Percuție la UNMB. Este membru fondator al mai multor ansambluri camerale: ansamblul de percuție al Academiei de Muzică "George Dima" condus de prof. Grigore Pop (1976-1980), ansamblul "Archaeus" condus de Liviu Dănceanu (din 1985) - în cadrul căruia a susținut peste 350 de concerte în țară și în străinătate - și ansamblul de percuție "Game" al UNMB (din 1995), alături de care a evoluat pe diverse scene, în peste 125 de concerte și spectacole happening, cu repertoriu contemporan, bizantin și latino.

Ca solist, a concertat alături de Filarmonica "George Enescu" din București (dirijată de Cristiana Mandeal), Filarmonica "Mihail Jora" din Bacău (dirijată de Ovidiu Bălan), Filarmonica de Stat din Cluj-Napoca (dirijată de Ludovic Bacs), Orchestra de cameră Radio (dirijată de Vlad Conta, Cristian Brâncuși, Ludovic Bacs și Ovidiu Bălan), Filarmonica din Chișinău, Orchestra Națională Radio (dirijată de Gheorghe Costin). A susținut recitaluri în București, Cluj Napoca, Iași, Bacău, Chișinău precum și în toate țările europene și SUA. A realizat o primă audiție românească a *Concertului pentru percuție, bariton și orchestră "Ais"* de Iannis Xenakis (1992), o primă audiție absolută a *Concertului pentru percuție, instrument solist și orchestră "Marea Unire"* de Liviu Dănceanu (1989), o primă audiție absolută a *Concertului pentru percuție și orchestră "Percussion Concerto"* de Doina Rotaru (2003) și o primă audiție românească a *Concertului pentru percuție, vioară și harpă* de Thomas Marco (1988). Activitatea sa scenică este completată de înregistrări pe CD-uri, la case de discuri din România, Spania, și de înregistrări speciale la Radiodifuziunea Română. Este autorul cărților *Percuția, între sacru și profan, în muzica secolului XX și Game - 100 de concerte, întrebări și răspunsuri*.

În decursul anilor, a fost răsplătit cu următoarele premii și distincții: Premiul ATM (1987), Premiul UCMR (1990), Premiul Criticilor Muzicali din România (1991), Premiul UCMR (1992), Premiul revistei "Actualitatea Muzicală" (1996), Premiul SOROS (1997), Premiul SOROS (1998), Diploma de Merit "Farmecul Dunării de Jos" (Bratislava, 2001), Diploma de recunoștință "Mitropolia Banatului" (2002), Diploma de Merit "Nicolas Constantin Fotino" (2004), Diploma de onoare "Filarmonica Banatul" (Timișoara, 2004), Medalia de onoare "Hochschule fur Musik und Theater" (München, 2004), Premiul revistei "Actualitatea Muzicală", Premiul UCMR (2007).

Alexandru Matei este preocupat permanent de descoperirea unor noi posibilități de expresie, de perfecționarea și confecționarea de noi instrumente. Astfel, prin grija sa, studenții beneficiază de o mare diversitate de instrumente de percuție, menită a facilita abordarea repertoriului modern. Interesul său a contribuit la îmbogățirea repertoriului dedicat percuției, prin colaborarea permanentă cu reprezentanții școlii românești de compoziție. Efortul și dăruirea sa au avut drept rezultat un interes tot mai mare al publicului vizavi de aceste creații contemporane. Multe din concertele sale se desfășoară în compania propriilor studenți. În acest fel, el a contribuit la ridicarea evidentă a nivelului clasei de percuție. Profesionalismul muncii sale pedagogice este confirmat de rezultatele absolvenților. Majoritatea au câștigat prin concurs posturi de artiști instrumentiști în importante orchestre din țară și din străinătate sau activează ca profesori în diverse instituții de învățământ. Printre foștii săi studenți se numără prim timpaniști la Orchestra Operei Române din București, la Filarmonica din Pitești și Galați, un șef de partidă percuție și un șef de partidă timpane în Orchestra Națională Radio, un solist la Filarmonica din Hong Kong și, în paralel, instrumentist în Orchestra Filarmonică din Philadelphia (USA). Sunt de asemenea tineri profesori de percuție angajați la Liceul de Muzică din Pitești, la Liceul de Muzică "George Enescu" din București și la UNMB. A organizat primul concurs național de percuție solo din România, la București, în anul 1998.

Pe lângă valoarea sa artistică și pedagogică, maestrul Alexandru Matei este un om de o mare corectitudine, nu face niciodată compromisuri în a-și urma propriile idei. Prin cunoașterea, tenacitatea și dăruirea lui, școala de percuție și-a câștigat un binemeritat prestigiu pe plan național și internațional.

În următoarele numere ale revistei vom continua prezentarea profesorilor care activează în cadrul Catedrei de Instrumente de suflat-percuție.

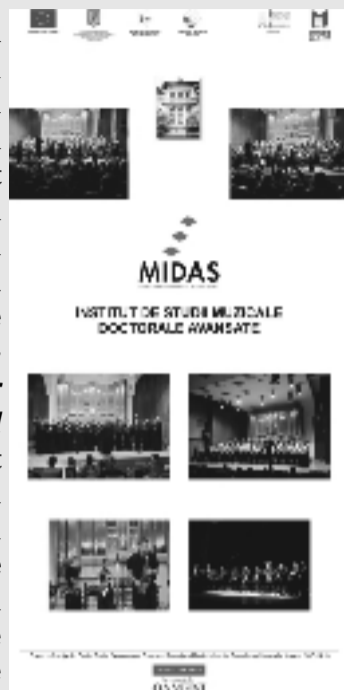
MUSICAL INSTITUTE FOR DOCTORAL ADVANCED STUDIES

Vineri, 3 decembrie, la Studioul de Operă al Universității Naționale de Muzică din București, a avut loc lansarea proiectului european Institut de Studii Muzicale Doctorale Avansate (MIDAS - Musical Institute for Doctoral Advanced Studies), proiect câștigat de UNMB, în parteneriat cu Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași, Academia de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj și cu institutul CESPE al Academiei Române.

Proiectul urmărește fortificarea cercetării postdoctorale avansate pe câteva teme de interes: globalizarea, muzici și autori uitați, noi tehnologii muzicale, muzica românească.

La lansarea proiectului, coordonatele sale principale au fost subliniate de rectorii celor trei instituții de învățământ muzical superior din România, profesorii universitari doctori Dan Dediu, Viorel Munteanu și Adrian Pop, precum și doamna prof. univ. dr. Dorina Poanta, din partea CESPE.

Noul pian Steinway achiziționat de către UNMB din fondurile proiectului a fost inaugurat în cadrul unui scurt program artistic susținut de muzicieni ai universității noastre: prof.asoc.dr. Marin Cazacu, prof.univ.dr. Steluța Radu, Toma Popovici, conf.univ.dr. Bianca Manoleanu, conf.univ.dr. Remus Manoleanu.

ALTERNATIVE ARTISTICE

Vlad - Răzvan Baciu

te aud

Aud printre copaci cum
vântul îmi șoptește...

îmi vorbește despre tine
Tu aceea dintre stele -

Aud printre copaci cum
îmi șoptești că ziua
e prea lungă și că
noaptea-o vrei mai lungă...

Tu aceea dintre stele
ai căzut în palma mea
fără tu să vrei sau
eu să te doresc.

Geamăn al gândului uitat
aud cum vântul îmi șoptește-n ochi
tabloul clar al uitărilor eterne.

Tu aceea ce-mi șoptește în
gând despre uitările
impuse, de crepuscul
clar din ochi sau de
vorbe ne-nțelese...

Îți aud suspinele din suflet
îți văd vântul dintre frunze
te aud cum speri după un crâng
al stelelor ce se opresc.

Tu aceea dintre stele
care te aud printre copaci
cum vântul îmi șoptește -
Despre tine.

Dinu Lipatti: model peren

conf.univ.dr. Antigona Rădulescu

Recent, într-o revistă de specialitate (*BBC Music*, vol.18, nr.12), a fost prezentat un interesant top al pianiştilor din era discografică: magnifici maestrii ai claviaturii pe care îi putem avea lângă noi ori de câte ori acţionăm butoanele aparatelor noastre din ce în ce mai performante.

Lista cuprinde artiştii ai claviaturii născuţi încă de la sfârşitul secolului 19, lor alăturându-li-se alţii care sunt în plină activitate. Suntem avertizaţi că topul a rezultat din consultarea a 100 de pianişti concertişti de vârf ai zilelor noastre, care au menţionat, fiecare, trei preferinţe.

Parcursul listei cu primii 20 expune o diversitate remarcabilă: continente, epoci, şcoli, stiluri, care sunt

amestecate în această alăturare sui-generis. În acelaşi timp, plecându-se de la un anumit criteriu, se conturează câteva clasificări. Una la îndemână ar fi de ordin temporal – pianişti activi în prima parte, respectiv în a doua jumătate a secolului trecut până în zilele noastre şi o grupă cu cei din mijlocul acestei perioade. A rezultat că 7 sunt din prima categorie, 5 din a doua şi 8 din a treia (cantitativ, predomină cei mai vechi). În privinţa naţionalităţii, statistica arată 4 polonezi şi 4 ruşi, câte 2 români, germani, respectiv elveţieni şi câte un chilian, canadian, american, italian, argentinian, austriac.

Dincolo de speculaţiile până la urmă exterioare stărnite de grile contextuale, rămân certe locurile importante pe care le ocupă Dinu Lipatti şi Radu Lupu în grupul menţionat: cu bucurie i-am descoperit printre alte nume precum Arthur Rubinstein, Vladimir Horowitz, Serghei Rachmaninov, Martha Argerich, Sviatoslav Richter, Alfred Cortot.

Mai mult decât alţii, Dinu Lipatti reuşeşte să strălucească la 60 de ani de la dispariţie. Portretul său, conturat în câteva date biografice, nu ar fi părut prielnic unei astfel de glorii

postume: mort prematur, la numai 35 de ani, când nici nu se intrase în a doua jumătate a secolului trecut, o discografie cantitativ redusă faţă de a altor mari pianişti, imprimări făcute la nivel tehnic modest. Şi totuşi, versiunile sale interpretative sunt în continuare modele actuale, iar amintirea concertelor extraordinare pe care le-a susţinut până la ultimul strop de viaţă a intrat în legendă. Merită din plin să o perpetuăm!

Să ne amintim de Dinu Lipatti

Ioana Marghita, redactor Radio România Muzical

În urmă cu 60 de ani, pe 2 decembrie 1950, boala nemiloasă de care suferea pianistul şi compozitorul Dinu Lipatti îl învingea pe marele artist şi îl răpea pentru totdeauna din această lume. Chiar dacă existenţa sa a fost scurtă, Dinu Lipatti a rămas un reper în întreaga cultură pianistică internaţională şi totodată cel mai mare maestru al claviaturii româneşti de pe parcursul secolului XX. Un pretext suficient de puternic pentru postul Radio România Muzical de a derula un amplu proiect de redescoperire şi reconsiderare a moştenirii muzicale şi spirituale lăsate de marele pianist.

Punctul de greutate al întregului proiect, pe lângă un întreg ansamblu de manifestări diverse, s-a concretizat în organizarea Concursului Naţional de Pian. Competiţia, desfăşurată între 22 şi 28 noiembrie la Ateneul Român şi la Centrul Naţional de Artă „Tinerimea Română”, a reunit în juriile celor două categorii de vârstă personalităţi ale pianisticii româneşti şi internaţionale: prof. univ. dr. Dan Dediu, rectorul Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, conf. univ. dr. Viniciu Moroianu, de asemenea de la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, prof. univ. dr. Adriana Bera, prorector al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, dr. Otto Probst de la Conservatorul Privat din Viena, tineri pianişti de origine română stabiliţi la New York sau Paris, cu notabile realizări internaţionale, ca Matei Varga sau Mara Dobrescu, criticul muzical Alexandra Diaconu de la revista franceză online *Resmusica*, tână pianista Alina Elena Bercu, unul dintre artiştii lansaţi de Radio România Muzical, şi Liliana Staicu, redactor-şef Radio România Muzical. 18 concurenţi din Bucureşti, Cluj-Napoca, Piatra Neamţ, Deva şi Sighetu-Marmaţiei au luat parte la acest concurs desfăşurat pe durata a trei etape eliminatorii. 6 dintre cei 18 tineri interpreţi sunt sau au fost studenţi ai Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, iar, fapt notabil, câştigătorul premiului I de la categoria mare de vârstă este Mihai Ritivoiu, student al Facultăţii de Interpretare Muzicală a UNMB, la clasa conf. univ. dr. Viniciu Moroianu.

Tot sub semnul *Zilelor Lipatti* a putut fi vizionat, în data de 27 noiembrie, la Sala „Elvira Popescu” a Institutului Francez din capitală, în premieră românească, documentarul intitulat „Recitalul de la Beçancon”, regizat şi produs de prof. univ. Philippe Roger, peliculă dedicată ultimei apariţii publice a lui Dinu Lipatti. Prezentat deja în cadrul Festivalului de la Beçancon din acest an, dar şi în cea de-a X-a ediţie a Festivalului de Filme Documentare Docencourts de la Lyon, filmul aduce în prim-plan fotografii preţioase ale artistului, selecţiuni din lucrările interpretate, scrisori ale lui Dinu Lipatti, convorbiri dintre el şi, redactorii de la Radio Geneva şi nu în ultimul rând mărturi ale oamenilor care l-au cunoscut personal: biograful său, Grigore Bărgăuanu, sau fotografii care a realizat instantaneele în ziua ultimului recital. Poate că cea mai emoţionantă evocare i-a aparţinut pianistului Jacques Chapuis, un om amprentat am putea spune de Dinu Lipatti, care a regăsit în acesta mentorul său,

maestrul său. Principalul merit al acestui documentar stă în noua lentilă proiectată asupra celui mai mare pianist român al secolului XX. Importanţa sa, dincolo de elogiile sau criticile care i s-au adus, este cu atât mai semnificativă într-o conjunctură în care de mulţi ani lui Dinu Lipatti nu i s-a mai dedicat o iniţiativă de gen, documentarul lui Philippe Roger fiind cea mai nouă contribuţie cinematografică pe acest subiect - o contribuţie care, iată, îi aparţine unui francez.

În aceeaşi dată, 27 noiembrie, a mai avut loc o premieră - dezvelirea plăcii memoriale pe imobilul situat în str. Povernei nr. 23, unde Dinu Lipatti a locuit între anii 1921 şi 1927, un moment emoţionant la care au luat parte, printre alţii, regizorul Philippe Roger, fizicianul Andrei Dorobanţu şi conf. univ. dr. Corneliu Rădulescu de la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti.

Punctul culminant al *Zilelor Lipatti* s-a derulat duminică, 28 noiembrie 2010, într-un cadru festiv, în Studioul „Mihail Jora”, în prezenţa unui public numeros. Probabil că Dinu Lipatti ar fi zâmbit nostalgic privind şi propriile fotografii şi obiecte personale pe care Radio România Muzical, cu sprijinul Şcolii de Poetică fotografică „Francisc Mraz” şi al Muzeului Judeţean Argeş, le-a oferit publicului în cadrul unei expoziţii al cărei vernisaj a avut loc înainte de Concertul de gală, expoziţie care va putea fi vizitată până în data de 17 decembrie 2010.

Este foarte posibil, de asemenea, ca Dinu Lipatti să fi zâmbit a doua oară, de această dată afectuos, privind tinerii laureaţi care au urcat emoţionaţi pe scenă pentru a-şi primi premiile. Pentru categoria mică de vârstă, clasamentul arată astfel: premiul al III-lea, în valoare de 500 de euro, i-a fost înmănat lui Cristian Sandrin din Bucureşti. Premiul al II-lea, în valoare de 750 de euro, i-a revenit lui Ionuţ Cibotariu din Piatra Neamţ. Premiul I, în valoare de 1.000 de euro, şi Premiul Radio România Muzical au fost câştigate de Alexandru Cadmiel Boţac din Sighetu-Marmaţiei. Cel mai mic dintre concurenţii acestei categorii, în vârstă de 14 ani, tânărul subţire, cu părul blond şi faţă luminoasă, a demonstrat duminică, în cadrul concertului de gală, într-un dificil *Scherzo* de Frederic Chopin, motivul pentru care i-a fost decernat acest premiu. Alexandru Cadmiel Boţac a impresionat publicul printr-un sunet frumos, echilibrat şi o atitudine hotărâtă, în care se simte deja o voce personală din punct de vedere interpretativ. La aceeaşi categorie de vârstă a mai fost oferit un Premiu Special Lipatti, acordat de Fundaţia „Dinu şi Valentin Lipatti”, obţinut la egalitate de Ionuţ Cibotariu şi Alexandru Ioan Lazăr din Deva, premiu în valoare de 500 de euro.

Concertul de gală a continuat cu acordarea premiilor pentru categoria mare de vârstă, 19 - 28 de ani: premiul al III-lea, în valoare de 500 de euro, i-a revenit Aureliei Vişovan din Sighetu Marmaţiei. De altfel, Aurelia Vişovan a mai câştigat şi un premiu special din partea Filarmonicii „Transilvania” din Cluj-Napoca, premiu ce constă într-un concert programat în viitoarea ediţie a Festivalului „Mozart”. Cea de-a doua

distingţie, în valoare de 750 de euro, i-a fost acordată Georgiane Fodor din Cluj-Napoca. Locul I, cu un premiu în valoare de 1.000 de euro cumulat cu Premiul Radio România Muzical, i-a revenit lui Mihai Ritivoiu de la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti. Mihai Ritivoiu a câştigat, de asemenea, şi un premiu oferit de Muzeul „George Enescu” şi Ambasada României la Berna - un recital la Lausanne, în 2 decembrie 2010, ziua în care se împlinesc 60 de ani de la trecerea în eternitate a lui Lipatti. Şi la această categorie de vârstă a fost oferit un Premiu Special „Lipatti”, în valoare de 500 de euro, acordat din nou de Fundaţia „Dinu şi Valentin Lipatti” lui Valentin Mureşan din Braşov. După aceste momente oficiale, Mihai Ritivoiu a interpretat în compania Orchestrei Române de Tineret condusă de maestrul Cristian Mandeal, poate cel mai nimerit ansamblu menit a acompania tinerii laureaţi, partea întâi din *Concertul nr. 3 în do minor pentru pian şi orchestră* de Ludwig van Beethoven, opus în care pianistul şi-a valorificat tehnica îngrijită, sensibilitatea muzicală şi coerenţa discursului sonor.

Prezenţa Orchestrei Române de Tineret în cadrul acestei gale a conferit un plus de valoare întregii seri - vorbim deja de unul dintre cele mai apreciate şi aplaudate ansambluri simfonice ale momentului.

Alături de o echipă la fel de tînără, cu sprijinul instituţional al singurului post de muzică clasică din ţară, Radio România Muzical, şi cu ajutorul nepreţuit al unor parteneri sonori în cultura autohtonă contemporană, Zilele Lipatti s-au transformat într-o deplină reuşită, marcând astfel o premiză pentru o a doua ediţie, care se doreşte a fi internaţională. Cu siguranţă că Dinu Lipatti o merită din plin.

Contacte între UNMB și University of Northern Colorado

cda.drd. Cristian Soleanu

În săptămâna 15-21 noiembrie, secția de Jazz a Facultății de Compoziție, Muzicologie și Pedagogie muzicală a găzduit o serie de conferințe tratând, din perspective diferite, un subiect de maximă importanță pentru muzica de jazz: *compoziția și aranjamentul ca vehicul în improvizație*. Nu numai subiectul a avut importanță, dar și faptul că expunerile au venit - să spunem așa - de la sursă, prin domnul David Stamps, director asociat în Departamentul de Jazz al Universității Northern Colorado.

David Stamps este muzician (trombonist) activ în diverse bigband-uri cum ar fi: Colorado Jazz Orchestra, Legacy Jazz Orchestra, Wil Swindler's Elevenet. El a efectuat turnee în Statele Unite, Canada și Europa unde a apărut pe scenele unor festivaluri importante precum North Sea, Jazz a Vienne sau Montreaux. Deși încă tânăr, el a avut prilejul să colaboreze cu muzicieni de talie mondială precum Chick Corea, Randy Brecker, Rufus Reid, Steve Turre ori Walt Weiskopf. Activitatea sa se desfășoară și în domeniile compoziției sau orchestrației, piesele sale fiind interpretate și înregistrate în întreaga lume. În ultimii ani, el a colaborat cu renumitul compozitor și aranjour Chuck Owen, cu care a dezvoltat o serie de proiecte precum: *Jazz Masterworks Series*, *International Jazz Composers Symposium* sau *International Jazz Arranging Competition*.

Dacă până acum colocviile susținute în aria muzicii de jazz s-au axat mai mult pe aspecte legate de improvizație și *performance* individual, această serie de conferințe a fost un pic diferită prin faptul că a tratat mai mult problema pregătirii terenului pentru improvizație. Temele s-au circumscris în general domeniului

orchestrației, adresându-se în special studenților activi în zona compoziției și aranjamentului de jazz.

Așadar, prima zi a fost rezervată aranjamentelor specific jazzistice și explicării unor detalii de scriitură pentru orchestra mare de jazz - așa numitul *bigband*. Domnul Stamps a prezentat unele modalități de a folosi eficient cele trei secțiuni ale ansamblului (alăturările, saxofoanele și secția ritmică) sau de a construi texturi și situații coloristice unde se întrepătrund compoziția, aranjamentul și improvizația. Cea de a doua zi a fost dedicată istoriei compoziției de jazz, expunere însoțită de exemplificări audio reprezentative, argumente și detalii tehnice, în așa fel încât auditoriul a putut să-și facă o imagine privind evoluția scriiturii muzicale pentru bigband în decursul unui secol de existență. Exemplificările au pornit de la jazz-ul timpuriu (Fletcher Henderson), au traversat anii de glorie ai bigband-ului cu Ellington, Billy Strayhorn sau Count Basie, ajungând până în contemporaneitate, perioadă ilustrată sonor prin lucrările unor Thad Jones, Bob Brookmeyer, Vince Mendoza, Chuck Owen, și încheindu-se cu un foarte inspirat și îndrăzneț aranjament semnat David Stamps. Conferențiarul a pus în evidență modul în care compoziția pentru acest tip de ansamblu a evoluat de-a lungul timpului, a subliniat particularitățile stilistice ale fiecărui compozitor/aranjour, referindu-se pe alocuri și la unele aspecte ale contextului social în care activau artiștii.

Ultima zi a colocviului a fost axată pe probleme de management muzical, industria muzicală fiind privită din perspectiva muzicianului. S-a vorbit despre oportunități, căi de acces, modalități de autopromovare, despre importanța dreptului de autor; s-a făcut și o trecere în revistă a diverselor surse de venit ce se pot colecta de pe urma

prezentării unor compoziții proprii - teme ce au suscit în mod deosebit interesul studenților.

Toate cele trei conferințe au beneficiat de o largă asistență, domnul Dave Stamps fiind impresionat în mod plăcut de întrebările puse la sfârșitul fiecărei expuneri. Din partea UNMB au participat conf.univ.dr. Mircea Tiberian - coordonatorul secției de jazz, asist. Vlad Popescu și subsemnatul.

În ultima zi a vizitei sale, prof. Stamps s-a întâlnit cu rectorul UNMB, prof.univ.dr. Dan Dediu. Au fost prezentate rezultatele seriei de conferințe-cursuri de măiestrie și discutate unele aspecte referitoare la posibilitatea stabilirii de relații mai strânse între UNMB și University of Northern Colorado - una dintre cele mai reprezentative instituții în domeniul învățământului de jazz la nivel mondial.

Închei cu speranța că asemenea colocvii vor deveni evenimente regulate, preluând și forma de masterclass, și, de ce nu, se vor materializa în proiecte realizate în comun de către studenții și cadrele didactice ale celor două instituții.

EXEGETICA

“Pseudo chronica” unui simpozion

prof.univ.dr. Smaranda Murgan

A scrie despre un simpozion nu ține de sectorul cronicilor cotidiene. Lucrul devine cu atât mai dificil cu cât evenimentul se depărtează în timp și imboldul inițial de a consemna un anumit moment se estompează, iar comoditatea, secundată din greu de întrebarea “la ce bun?”, se transformă în factor destabilizator și dezarmant. Acest “la ce bun?” îmi revenea în minte, întocmai unui leit-motiv obsedant, declanșat de imaginea dezolantă pe care ți-o lasă o sală de concerte populată doar cu câțiva auditori. Muncești, te străduiești și în final te întrebi “la ce bun?” Mi-am revenit însă relativ repede, pentru că nu e bine să renunți la ceea ce ți-ai propus să faci și pentru că prin omisiune s-ar putea ca acest gen de sesiune să fie menționat doar la capitolul “acțiuni bifate”, fără a i se acorda atenția cuvenită. Astfel, gândurile au început să însăileze o pretinsă cronică, articulată pe o temă dată, urmată de câteva variațiuni. Impulsul tematic s-a datorat pustietății sălii “George Enescu”, pustietate asfixiantă în marea majoritate a evenimentelor de acest gen.

Pe data de 23 noiembrie 2010, a avut loc, în sala “George Enescu”, sesiunea semestrială de comunicări și recitaluri organizată de Catedra de Pian general, din ciclul *Nume de rezonanță în pedagogia și arta pianistică românească*.

Ca de obicei, programul a cuprins două capitole: unul dedicat comunicărilor și altul rezervat interpreților. Pentru cei care încă nu au participat niciodată la simpoziunile Catedrei de Pian general (din punctul meu de vedere *general* este un termen impropriu, o temă de dezbateră ce nu-și are însă locul acum), manifestarea este întotdeauna deschisă tuturor celor care doresc și au ceva de spus sau de interpretat în cadrul temei propuse. Astfel, de-a lungul anilor, alături de titularii catedrei, au conferențiat și interpretat nume importante din viața muzicală bucureșteană, din universitatea noastră, din foștii colegi, acum pensionari.

Voi începe cu partea a II-a a simpozionului, pentru că dintotdeauna am acordat o atenție deosebită interpreților, artiștilor, celor cărora scena le oferă un unic moment al adevărului, după care sunt nevoiți s-o ia de la capăt.

Recitalul a fost deschis de către pedagogii pianiști Carmen Manea și Alexandru Dumitrescu, care au interpretat cu inteligență muzicală, foarte bine încadrate stilistic, patru

piese de Ottorino Respighi: *Romanță, Cântec de vânătoare sicilian, Cântec armean și Crăciunul copiilor*, din ciclul *Șase piese mici pentru pian la patru mâini*, lucrare situată sub aura evocatoare a copilăriei compozitorului. În continuare, cei aflați în sală au putut aprecia modul viu și nuanțat în care flautista Mihaela Anica și pianistul Horia Maxim au redat verva dansantă a ritmurilor hispanice din paginile compuse de Enrique Granados, *Dans Spaniol*, și Isaac Albeniz, *Tango*. Raluca Stratulat și Adriana Toacsen au subliniat convingător caracteristica principală - plasticitatea imaginilor - din ultimul opus al lui Claude Debussy, *Sonata pentru vioară și pian*.

Capitolul dedicat prelegerilor a urmat două direcții. Pe de-o parte au fost reproiectate în atenția auditoriului personalități importante ale pianisticii românești cum ar fi Dinu Lipatti, evocat de conf.univ.dr. Corneliu Rădulescu (*Besançon - septembrie 2010*), sau Mîndru Katz, în comunicarea ținută de lect.univ.dr. Daniela Crăciun, intitulată *Discipoli ai Domnișoarei Muzicescu: Mîndru Katz*, un eseu valoros despre școala pianistică modernă a renumitei profesoare. Pe de altă parte, au fost reamintite și omagiate nume uitate pe nedrept ale pedagogiei pianistice românești, dascăli ce au contribuit prin muncă pasionată și devotată la clădirea edificiului muzical modern din țara noastră. Studiul documentar *Amintiri despre colegii din catedra de Pian general care nu mai sunt printre noi*, emoționant prin reconstituirea personalităților celor dispăruți, a fost prezentat de conf.univ. Florella Geantă. Din rândurile scrise de domnia sa am putu afla cum era organizată Catedra de Pian general cu 40 de ani în urmă, cum funcționa, ce personalități au predat aici, în ce mod au marcat ele această disciplină, ce metode de predare urmau, în special în cazul începătorilor, și cât de exigenți erau.

Pe linia schițelor portretistice s-au axat comunicările semnate de lect.univ.dr. Sanda Hârlav Maistorovici, conf. univ. Carmen Athanasie, conf. univ. dr. Carmen Manea, care au reconstituit în eseuri concise, dar pline de substanță, generozitatea și dăruirea pedagogică a Leontinei Coban și a Mariei Siminel. În calitate de fostă elevă, am dat citire câtorva gânduri evocatoare despre *Stela Cameniță - personalitate reprezentativă a învățământului muzical preuniversitar românesc*.

Seria comunicărilor a fost încheiată de prof.univ.dr. Octavian

Lazăr Cosma, care a prezentat volumul al III-lea al cărții domniei sale *Universitatea Națională de Muzică din București la 140 de ani*.

Un simpozion reușit, cu prelegeri consistente, articulate pe o temă interesantă și de actualitate, un simpozion ce ar trebui să-i intereseze pe toți cei ce tind a se dedica învățământului muzical și nu numai. Din păcate audiența nu a fost pe măsura strădaniei celor care au conferențiat.

Așa cum anunță însuși titlul articolului, cronică preconizată s-a metamorfozat pe parcurs într-o „Pseudo cronică”. Nu e o parafrază după celebrul eseu al lui Alexandru Odobescu „Pseudo-Kinighetikos”, acest „mozaic”, cum bine l-a denumit Eminescu într-o recenzie a lui; este pur și simplu un mozaic de idei asociative, pornite de la un pretext, simpozionul, idei ce conduc spre o pledoarie “pro domo” a disciplinei Pian general. Un demers ce încearcă să capteze interesul studenților aflați într-o universitate de muzică, pentru disciplina menționată.

Importanța învățării pianului a fost formulată succint de renumitul pianist și pedagog rus Heinrich G. Neuhaus în valoroasa lucrare, indispensabilă oricărui profesor de pian, *Despre arta pianistică* (Editura Muzicală, 1960, p. 68), “În definitiv, orice muzician și orice iubitor de muzică au deopotrivă nevoie de pian, ca și orice om de limbă, de cuvânt, de vorbire.”...“...pianul este instrumentul cel mai bun, de neînlocuit, poate chiar unicul - reprezintă o activitate de cultură generală...”

Susțin fără rezerve cauza disciplinei Pian general, pentru că pianul, în afara specialității strict pianistice, este cel mai prețios instrument în formarea unui muzician complet. Studiul pianului ajută în acumularea de cunoștințe muzicale și de cultură generală, este indispensabil în studiul disciplinelor teoretice, armonie, contrapunct, forme, orchestrație, citire de partituri. Un profesor de teorie trebuie să fie capabil să reproducă fidel un text muzical pe care îl dictează elevilor. De asemenea, dirijorii îl folosesc ca pe un instrument de lucru extrem de prețios. Formulările succinte consemnate aici nu doresc în niciun caz să exagereze rolul deținut de studiul pianului, au doar scopul de a-i conștientiza pe studenți de importanța instrumentului în sine, și de a-i determina să nu trateze negativist nicio disciplină complementară, de a nu respinge fără o minimă analiză ceea ce merită a fi creditat.

Poate *Pseudo chronica* de față va găsi ecou în rândul studenților doritori de a deveni muzicieni. Sper să-i regăsească cât mai des în sălile de concert, la simpoziunile, peste tot acolo unde au ceva de învățat din lucruri spuse sau nespuse, încă, în cărți.

Portret Dorel Pașcu

Marius Ungureanu, violist

«Măi copii, ce-i cu zăpăceala asta?!»

Iar noi râdeam, din obișnuință. Nu ne puteam imagina că-l supără cu adevărat. Dar îl supăra, ba chiar îl supăra foarte tare. Zăpăceala în repetiții, în viață, în muzică, în atitudinea față de muzică, o lipsă de miez stabil din care ai putea lua energie și s-o conduci la rezultatul propus, presupunând că ți-ai propus unul. Iar în momentele în care nu era zăpăceala asta, simțea că lumea e în regulă, în el, în muzică, în tine. Eram în prima generație a orchestrei "Concerto", aveam concert la Muzeul de Artă al României, și, ca înaintea fiecărui concert, ne spunea să uităm tot ce-am făcut în repetiții și să cântăm. *Concertul pentru orchestră de coarde* de Paul Constantinescu era o vijelie de intensitate și dăruire, cu un public încrămențit.

Pe vremea aceea, îl aveam profesor și la muzică de cameră. Eram într-un cvartet și ne pregăteam pentru un concurs internațional la Portsmouth. Domnul Pașcu a lucrat cu noi zilnic, timp de o lună, între 4 și 6 ore uneori, evident neplătite! Oricum, orele cu el nu se măsurau niciodată pe ceas. Și asta în toți cei 4 ani în care l-am avut profesor. Era o nebunie bună în noi toți, care venea în mare parte de la el. Ori din repetițiile de cvartet de obicei rămâneam cu sentimentul că lumea e adevărată și bună, aveam poftă să ascult muzică, să citesc, să scriu, să cânt, chiar dacă, ieșind din clasa dânsului, parcă totul tindea să se prăbușească din cauza zăpăcelii pe toate nivelurile. Dar ne dădea o energie și o poftă de a cânta și de a trăi pentru muzică, prin care reușea să ne țină deasupra zăpăcelii. Faptul că nu ne-au ieșit pașapoartele, cu o zi înainte de a pleca la concurs, a fost parcă mai ușor de dus pentru că era el acolo și ne spunea că toată munca aceea oricum nu fusese în zadar. Și așa era.

Noțiunea de tensiuni armonice am auzit-o prima dată de la el. Că, indiferent cât de lungă este o frază, fiecare modulație putea fi subliniată cu o schimbare a dinamicii, în funcție de unde vii și unde te duce muzica, acordul, fraza, tensiunea armonică. Tot așa și intonația, și tempoul, care se modulează la fel, în funcție de mersul muzical. Metronomul, dacă-l foloseam, era numai ca să ne forțeze să cântăm împreună, și nu ca să cântăm în tempo. Amănunte care până atunci erau complet nevăzute și ne-au întors lumea pe dos. Și ce bine că a fost așa...

Din toate astea însă rezultă, cred, cea mai importantă atitudine față de actul de a sta împreună cu cineva pe scenă: să vrem să cântăm împreună fără să arătăm că avem dreptate. Adevărul să fie într-un cântat comun, într-o culoare și calitate de sunet comune și mai ales în aceeași atitudine de a da totul fără rezervă, indiferent de locul unde cântăm și cât de numeros e publicul. Această atitudine ne-o cerea și în repetiții. Zicea că dacă nu ne obișnuim să dăm totul tot timpul, n-o s-o facem nici pe scenă.

Într-o seară, m-a chemat la el să-mi pună să ascult o muzică. Era o piesă pentru orchestră de coarde și m-a întrebat dacă-mi place. Mi-a plăcut extraordinar de mult.

A doua zi, la "Turn", mi-a făcut cunoștință cu compozitorul piesei. Era Dan Dediu.

Câteva luni după aceea s-a născut primul concert de violă și orchestră de coarde, *Melancolii gotice*. L-am cântat în București în primă audiție la Conservator, evident cu Domnul Pașcu și orchestra "Concerto". Multe alte compoziții au urmat și sper că vor mai urma din această prietenie datorată domnului Pașcu. Avea plăcere să aducă oamenii împreună, făcea tot ce putea să îi apropie pe compozitori de interpreți și invers. Ne îndemna să scriem și noi muzică, nu ca să devenim compozitori, ci ca să vedem și să simțim pe pielea noastră cum e când scrii, cât de greu e, după ce-ai scris o temă, s-o dezvolti și s-o duci la capăt. Ne cerea să ne preocupăm de tot ce există în muzică și în jurul muzicii, studiul individual neaducând nimic dacă nu era dublat de cântatul cu alții. Ne ruga să mergem la clasele de compoziție, la orele compozitorilor care mai trăiau pe atunci. Și ne-a învățat că nu era de la sine înțeles că putem trece pe holurile Conservatorului pe lângă compozitori ca Vieru, Stroe, Olah, Niculescu, Marbe, și mulți alții. Și să-i salutăm cu respect.

"Măi copii, păi voi știți ce oameni sunt ăștia?!" Tare mă tem că mulți dintre noi n-au realizat... Dar era el cel care ne tot băga în cap asta, sperând să ne trezim și să arătăm puțină smerenie și recunoștință pentru că avem prilejul să existăm alături de ei.

Nu era importantă dorința de originalitate în ceea ce scriam sau cântam, era important să fim sinceri, să nu punem la îndoială muzica nouă (dar e la fel de valabil pentru cea "veche") până când n-am făcut tot ce putem face, tot ce depinde de noi ca ea să sune bine. Decizia, ce-i original sau nu, ce-i valoros sau nu, să o lăsăm pe seama timpului, că sigur ce va trebui să rămână va rămâne. "Noi trebuie să ne ocupăm de-ale noastre aici, măi copii!"

Scopul nu era să ne arătăm pe noi, nu noi eram importanți, ci ceea ce făceam. Sigur că asta sună foarte idealizat și nu știu câți dintre cei care stăm acum în fața publicului putem zice că facem asta sau că am reușit să facem asta tot timpul. Dar dorința și credința că vrem să fie așa și nu altfel, asta conta și contează și va conta.

Iar inima domnului Pașcu era la locul ei, acolo unde trebuie, întotdeauna.

L-am întâlnit ultima dată în mai 2009, în Germania. M-a întâmpinat spunându-mi: "Ia să-l vezi acum pe Kojak!" Și râdea. Din cauza tratamentului, a chimioterapiei, nu mai avea păr pe cap. Era într-o stare foarte bună, ne-am plimbat mult, m-a îndemnat să-mi fac doctoratul pe tema tensiunilor armonice, am vorbit ca întotdeauna despre muzică, despre viață, despre orice. Îmi spunea că-i important doctoratul nu numai ca să pot preda, poate, vreodată la Conservator, dar mai ales că am să văd cât de multe învăț dacă fac pasul ăsta, că, oricum, din fiecare experiență ieșim mult mai bogați. Sau zicea că dacă cineva îți cere să faci ca el și tu ești convins, încearcă totuși, că ai numai de câștigat! La asta, trebuie să recunosc, mai am de învățat....și încerc. Sau mergeam și tăceam și era bine. Mi-a

arătat locurile pe unde se plimba zilnic, îmi spunea că nu ia în serios boala și de aceea boala nu are putere asupra lui. Cu siguranță că și credința asta i-a dat puterea să mai trăiască și să lucreze atâta timp.

Și dacă totuși nu va înfrânge boala, spunea că știe cum va fi să fie, că a mai trecut odată prin asta împreună cu Cristina. Nu-l speria moartea și îl cred. Vorbea despre boala lui cu atâta claritate și o trata în sinea lui ca pe o parteneră pe care a întâlnit-o la un moment dat în viață și cu care trebuia să petreacă ceva timp împreună.

L-am simțit întotdeauna ca pe un al doilea tată, nu numai spiritual, însă, în clipele alea, mă uitam la el ca la un sfânt.

Acum, după atâta timp, cred că pot să spun că acest miez stabil vroia să-l educe în noi, să ni-l dea. Cu fiecare pas, să știm ce vrem, să încercăm în fiecare clipă să ne concentrăm la ceea ce facem și să ne implicăm total în momentul acela. Altceva ar fi fost zăpăceală. Și cred că avea dreptate, chiar dacă putem număra pe degete când ne reușește pe deplin să fim atât de concentrați pe momentul trăit. A reușit să-și țină miezul stabil și curat până la sfârșit, indiferent de tot ce era în jur sau ce mai este în jur. Hai să încercăm s-o luăm ca o pildă și să nu trădăm darul de a putea face muzică sau de a putea face bine, daruri date de Dumnezeu și pentru care nu avem nici un merit, dar avem datoria să le folosim cu inima curată, cum a făcut domnul Pașcu.

ÎȚI MULȚUMESC, DOREL!

Akademos, sub semnul pedagogiei muzicale

asist.univ.dr. Irina Boga

Domeniul studiilor dedicate procesului "învățării" implică o cercetare în continuă perfecționare, ce se dobândește asemeni oricărui alt demers științific. Cel puțin acesta este mobilul comunicărilor susținute în cadrul Sesiunii științifice a Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic ce a avut loc în februarie 2009. Așa cum s-a stabilit prin tradiție, publicația „Akademos”, acum la numărul 3 de apariție, așează lumina reflectorului asupra manifestărilor de cercetare petrecute sub egida UNMB, volumul intitulat *Cercetări contemporane în domeniul educației muzicale* alăturând, sub atenta supraveghere a prof.univ.dr. Lavinia Coman, un ansamblu de lucrări dedicate metodelor educaționale cu

aplicabilitate în domeniul artistic. Accentuând rolul inteligenței emoționale, al comunicării sinergetice sau importanța memoriei și a creativității pe parcursul etapelor educaționale, prof.univ.dr. Lavinia Coman, prof. Veronica Sbenghie, lect.univ.dr. Elisabeta Georgescu, lect.univ.dr. Ramona-Cristina Pachef sau lect.univ.dr. Cristina Popescu-Stănești promovează experiențe didactice noi, cu caracter generalizant și de sistematizare a permanentei învățări, "în flux continuu". Nu lipsită de interes se dovedește componenta tehnică a pedagogiei moderne, asist.univ.dr. Denisse Dragoș și lect.univ.dr.ing. Teodora Daniela Chicioareanu promovând învățământul muzical asistat de calculator, un mijloc ce face probabil

distincție între tradiție și modernitate în educație, domeniu de cercetare abordat de prof. Carmen Mihaela Badea. Studiul organizat, elaborat pe domenii de interes trebuie să aibă ca prim criteriu selecția valorică a indivizilor, prof.univ. Nicolae Coman oferind astfel soluția unei colaborări educaționale cu rezultate valoroase încă din anii studiului liceal. Fie că abordarea este una psihologică, emoțională sau științifică, conf.univ.dr. Tatiana Noia, lect.univ.dr. Camelia Popa sau prof. Mihaela Eugenia Anghel înțeleg învățământul asemeni unei colaborări de factori ce, odată ce încep să fie coordonați sub semnul armoniei, dau sunetului mișcare. Vă invităm să parcurgeți drumul "învățării" de a învăța, o călătorie ce se poate finaliza cu muzică.

Cercetări muzicologice în modernitate

Dragoș Gilbert Dumitru

Muzica secolului XX se mișcă pe baza motorului format de binomul respingerea trecutului - invadarea viitorului. Secolul XX înseamnă o suită de crize, așa încât devine dificil să asimilezi complexitatea paletelor de expresii stilistice care se naște datorită acestor puternice acte de voință, cu atât mai puțin să îți și placă toate ori să le absorbi în mod imparțial, întrucât ele însele s-au respins rând pe rând datorită profundelor pasiuni antagonice. Cartea la care facem referire - *Ipostaze ritmico-temporale în muzica primei părți a secolului XX. O perspectivă ritmico-temporală asupra muzicii de la mijlocul secolului XX*, autor conf.univ.dr. Olgața Lupu, le tratează, muzicologic vorbind, la fel pe toate. La sfârșitul lecturii, cititorul rămâne în fața unei

opere de tratament echidistant, menit să lărgească, să recunoască schimbarea prin informații și concluzii pe care sufletul ori instinctul muzical cu greu le poate împăca. Senzația este aceea de a fi parcurs un tărâm ale cărui poteci și intersecții par să nu fie niciodată cunoscute pe deplin datorită reliefului accidentat, aspru, uneori declarat ostil. Totodată, această carte este indispensabilă curiosului care vrea să ia cunoștință de întregul cronologic al problematicilor prin care s-a zbatut secolul abia trecut și este o șansă de a scruta temeinic o perioadă stilistică apropiată de prezent.

Cititorul va fi plăcut impresionat la lectura cărții Olgaței Lupu să descopere o limbă românească așa cum rar se mai găsește în cărțile de astăzi. În lipsa exagerărilor și inovațiilor de limbaj inutile, descoperim o realitate exprimată sincer: aceea că nu poți trece în muzica secolului XXI fără a înțelege evoluția celei din secolul precedent.

BURSA LOCURILOR DE MUNCĂ

Muzica – o dragoste mare!

soprana Laura Nicorescu

Este ora 13.44. Tocmai am terminat repetiția de orchestră pentru *Elixirul Dragostei*. Spre seară am iar, dar acum nu mă pot gândi la asta pentru că în următoarea oră o să am o audiție în același teatru pentru sezonul următor. Îmi bate inima în șaisprezecimi... ai zice că după câte audiții am făcut la viața mea ar trebui să fiu mai relaxată... Nici gând... De fiecare dată persoanele pentru care cânt, teatrele devin mai importante... responsabilitatea mai mare, oamenii mai exigenți...

De când am plecat din România, viața mea a fost plină de sușuri și coborâșuri. Am plecat crezând că pot să mut munții, un alt drum decât cariera nu exista... M-am lovit foarte tare. După câteva luni am fost la un concurs important unde am concurat cu 400 de tineri care aveau aceeași dorință ca a mea: succesul. A fost un șoc. Mai fusesem la multe concursuri în România, dar nu cu 400 de cântăreți între care 300 soprane; dintre care 100 bune, 50 foarte bune și 10 exceptionale... Mi-am dat seama că eu nu fac parte dintre ultimele...

M-am întors la facultatea la care mi-am continuat studiile (*Mozarteum Salzburg*) și am început să mă străduiesc să găsesc răspuns la întrebarea: Ce-mi lipsește? Mi-au trebuit cel puțin 2 ani să găsesc un posibil răspuns: TEHNICA... Până atunci profesorii au gândit pentru mine, nu făceam nimic conștient. Cântam și atât.

Școala din Austria m-a ajutat să cunosc altă tradiție, în special pentru interpretarea partiturilor mozartiene. DAR este o iluzie să crezi că e mai bună decât cea românească.

Eu am trecut prin ambele și pot spune că muzica, teoria, istoria, cititul la prima vedere, arta de a pași pe o scenă, detaliul le-am învățat în România; chiar și pasiunea pentru această meserie a înflorit acasă... Probabil că pentru faptul că noi conștientizăm mai ușor cât de greu este, privim la occident cu dorința constantă de a fi acolo. Ambiția ne împinge să ne luptăm mai mult... Pe când colegii din Austria sunt foarte comozi. Își petrec ani la rândul în facultate și cred că în momentul în care termină vor fi automat cântăreți; așteaptă ca universitatea să le ofere acest statut.

În timpul în care am studiat la *Mozarteum* am făcut tot ce se putea pentru a supraviețui: de la baby sitting, cântat la nunți și tot felul de proiecte mari și mici. Pentru că aveam nevoie de bani, am observat că se caută întotdeauna la secția de *Neue Music* cântăreți care să poată cânta lied sau operă modernă. Anii din spate de pregătire pianistică m-au ajutat, iar acum muzica contemporană s-a transformat din necesitate în pasiune.

Bayerische Staatsoper a fost următorul pas - m-am înscris pentru audiție, am concurat două runde și am primit scrisoarea de acceptare. Acolo am început cu adevărat să muncesc. Nu-ți permiți să fii mediocru pentru că au ei grijă să-ți amintească tot timpul că te găsești în teatrul cel mai mare din Germania și că trebuie să te simți privilegiată, iar contribuția ta ca performanță artistică trebuie să fie pe măsură! În prima săptămână mi-au pus în mână notele la *Macbeth* de Verdi și m-au trimis "în regim de urgență" la repetiția cu orchestra. Trebuia să cânt *La Dama di lady Macbeth* pentru a înlocui o solistă bolnavă. M-am trezit astfel într-o sală cu o orchestră fantastică dirijată de Nicola Luisoti, lângă Nadja Michael, Joseph Calleja, Roberto Scandiuzzi. Îmi tremura sufletul... În pauză, dirijorul m-a luat să lucrez doar cu mine; vroia să vadă dacă reușesc rolul în scurt timp. Astfel de situații s-au repetat pe parcursul timpului...

Să vă povestesc și despre cozile lungi la audiții când aștepti să-ți vină rândul? Despre emoțiile care îți rod stomacul până la durere? Despre fraza pe care o auzi întotdeauna după: "Vielen Dank, wir melden uns", ceea ce înseamnă "mulțumim, o să vă cautăm..." Dar continuarea ar fi: "în cazul în care avem nevoie"... Și apoi aștepti...

Nu vreau decât să spun că meseria asta nu înseamnă doar rochii frumoase și strălucitoare. Pentru fiecare rochie pe care o port pe scenă am avut cel puțin o noapte petrecută în lacrimi...

Și totuși... ceva mă poartă mai departe: o bucurie, un vis, un acord... o cadență... o dragoste mare... sau, cum ar spune José Van Dam:

Ce n'est pas moi qui ai choisi le métier, c'est le métier qui m'a choisi. On est un grain de sable dans cet univers de musique. On est là pour servir la musique et pas pour se servir de la musique.

Două lucrări de o deconcertantă și impresionantă sensibilitate

Paul Urmuzescu

Vrei să fii profesor de pian? (Editura Universității Naționale de Muzică din București, 2007), carte semnată de prof.univ.dr. Lavinia Coman, este un volum didactic privitor la optimizarea interpretării pianistice a elevilor sau studenților, în care studiul se împletește cu istoricul, didacticul cu filozoficul, într-o imagistică reală și virtuală totodată. Sunt

pagini care analizează mai mulți factori, de la cunoașterea personalității, determinată de inteligența muzicală sau existențială, până la imaginația creatoare și afectivitatea emoțională dublate de temperament sau caracter peste care intervine voința manifestată de elev. Deosebit de interesante sunt și capitolele "Leția de pian ca entitate și metodele didactice, evaluarea - componentă esențială a învățământului muzical" sau "Pregătirea elevului pianist pentru performanța publică". Cu mult discernământ, autoarea susține faptul că "a fi profesor nu e doar o meserie, ci și o vocație..."

Un alt volum datorat profesoarei și scriitoarei Lavinia Coman, *Frédéric Chopin* (Editura Didactică și Pedagogică, 2009), este o interesantă lucrare biografică prezentată cu minuțiozitate, dar cu mult har pentru cititorii iubitori de muzică și creatorii ei. Însăși introducerea ne transpune într-o lume romantică plină de pasiune și

muzică în care Chopin este prezentat pe drept un fenomenal creator și virtuos pianist. Stilul inedit, prin care scriitoarea dezvăluie viața și opera marelui compozitor, deschide cititorului o mirabilă fereastră prin care se vor perinda toate momentele de dragoste, concertele și minunatele sale călătorii, motive mereu prezente în lumea artelor.

Oglindă peste timp – Simpozionul național studentesc „Musicologia Mirabilis”

Andreea Chiselev, Sintează muzicologică, anul I master

Universitatea de Arte “George Enescu” din Iași a organizat între 20-21 noiembrie 2010 cea de-a IV-a ediție a Simpozionului național studentesc *Musicologia Mirabilis*, desfășurat în cadrul Festivalului Muzicii Românești (ediția a XIV-a, 15-21 noiembrie 2010). Tematica solicitată participanților, “Valori ale muzicii românești în context european”, a reunit pentru cele două zile de simpozion 22 de prezentări ale unor studenți, masteranzi și doctoranzi de la Universitatea de Arte “George Enescu” din Iași, Academia de Muzică “Gheorghe Dima” din Cluj și Universitatea Națională de Muzică București. O nouă ocazie de a schimba opinii și metode de cercetare și analiză muzicologică, presărată cu prietenie, bună dispoziție și profesionalism. Totul sub supravegherea juriului format din prof. univ. dr. Laura Vasiliu și prof. univ. dr. Gheorghe Duțică. Ambii și-au asumat sarcina nu numai de a asculta rezultatele cercetărilor noastre, dar și de a comenta fiecare prezentare, prin mereu binevenite remarci, aprecieri, sugestii sau critici.

Am avut plăcerea de a participa pentru a doua oară la acest simpozion, ocazie cu care mi-am amintit inevitabil de experiența anterioară, din 2007. Eram pe atunci studentă în anul I de Muzicologie: una dintre primele comunicări științifice în public (multe emoții), comunicare devenită apoi primul meu studiu publicat, sub îndrumarea atentă a prof. univ. dr. Valentina Sandu-Dediu. Puntea peste timp reflectă acum un nou stadiu: numărul de comunicări științifice și studii a crescut (din fericire), emoțiile le-aș putea încadra procentual între 0-5%, iar de sprijinul profesoarei mele mă bucur și astăzi, în anul I de master, într-un nou ciclu de studii și o nouă etapă a vieții.

Pentru că relatarea mea riscă să devină prea subiectivă, trebuie să menționez că am participat din partea UNMB la acest simpozion alături de Liliana Bîrnat, absolventă a universității noastre, actualmente muzeograf la Muzeul Național “George Enescu”, și George Rizea, student în

anul II Muzicologie. Printre valorile muzicii românești studiate de participanți voi cita doar pe câțiva compozitori: George Enescu, Paul Constantinescu, Theodor Grigoriu, Anatol Vieru, Corneliu Dan Georgescu, Mihai Moldovan, Hans Peter Türk, Vasile Spătăreanu și pe pianistul Albert Guttman. Veți putea citi în viitor studiile noastre în Caietul Simpozionului *Musicologia Mirabilis*, ediția 2010. La capitolul “impresii” voi sintetiza o serie de trăiri și

sentimente. Am apreciat interesul cu care colegii de la Iași și Cluj abordează spre analiză partituri românești, având ca rezultat profunde cercetări muzicologice. În altă ordine de idei, colegii și profesorii ieșeni ne-au întâmpinat cu afecțiunea și prietenia specifică locului și m-am simțit în doar câteva clipe învăluită de un buchet multicolor de zâmbete, prezente în orice direcție ai întoarce privirea.

SCRISORI DIN EUROPA

„Be confident, you have to be confident!”

Bună ziua,

Îmi place Hannover! Camera din căminul în care stau este frumoasă și curată, de asemenea este și foarte aproape de facultate, 10 minute de mers cu autobuzul. 10 minute și în timpul zilei, când traficul ar trebui să fie aglomerat, însă niciodată nu se produc ambuteiaje, fiindcă majoritatea circulă cu bicicleta sau cu S-Bahn sau U-Bahn care ajung la ore fixe în stație, orarul putându-se astfel procura de pe net, în ideea de a stabili cu o zi înainte la ce oră să mergi în stație. Orașul este foarte curat, civilizată, oamenii sunt foarte joviali, nu sunt stresați ca-n București. Am făcut turul orașului sâmbăta trecută, am văzut Opera, Primăria (în care se află singurul lift din Europa înclinat la 50°), lacul Masch, Parlamentul, câteva Biserici.

Facultatea e amplasată în apropiere de centru, este extrem de mare (așa mi se pare mie în comparație cu universitatea noastră) și are formă de ureche, e ca un labirint, la început mi-a fost destul de greu să găsesc toate sălile. Mai are de asemenea încă o clădire în care se țin majoritatea orelor de curs și în care se află și secretariatul.

În clădirea principală, se află sălile de instrument, o sală de concert, nu foarte diferită de a noastră, biblioteca de unde se pot copia CD-uri gratuit, sala de computere (vreo 8) care sunt gratuite și date spre folosire persoanelor din instituție. De asemenea există și o imprimantă la care poți scoate orice document, partitură, gratuit și nelimitat, însă nimeni nu abuzează. Lângă sala de computere este un xerox la care îți faci singur copii pe baza *Ausweis*-ului (carnet de student), însă trebuie plătit, la fel ca la București. Avem și cantină (*Mensa*) unde se poate mânca foarte bine (friptură, cartofi și salată, meniul diferă de la zi la zi). Există săli destinate special studiului, nu multe, vreo 15 să zic sau un pic mai multe, care se rezervă pe o săptămână în fiecare marți la ora 7, însă nu-i stres dacă nu ajungi, că oricum mereu sunt săli libere și poți studia cât vrei. Pianele sunt ca la noi la Cons, numai că sunt mai multe.

Studenții de aici au foarte multe activități comune care le facilitează apropierea și comunicarea, de exemplu azi avem petrecere la cantină la 22.30, sâmbătă mergem la munte, toate activitățile fiind organizate de facultate. Ca studenți străini avem multe întâlniri, la cafenele, pub-uri, consumația fiind achitată de biroul internațional de aici. În fiecare lună primim un program cu activități, cu excursii, întâlniri și petreceri, la care majoritatea studenților vin, în felul ăsta nu te plictisești chiar deloc.

Aici nu există orar, fiecare student își alege ce vrea să facă, e bine și nu-i bine. E bine că-ti poți alege materiile pe care le vrei, pentru ce an crezi că ești pregătit, însă trebuie să le termini, de exemplu și într-un an, dacă te ține memoria și mintea. Tu singur trebuie să-ți cauți pe internet, pe site-ul facultății profesorii și să-i întrebi dacă te primesc la cursul lor, asta e un pic cam dificil și necesită timp. În facultate cred că sunt mai mulți asiatici decât europeni, nemții sunt în inferioritate numerică.

În rest, toate bune și frumoase, mă simt foarte bine aici, vă trimit o poză în care să vedeți cum arată facultatea.

Aici fac toate materiile scrise în contract (*Learning Agreement*).

Cu drag,
Ada

Alexandra Popescu,
Anul III pian
Student ERASMUS la Hochschule für Musik Hamburg

FLASH

CONCURSURI

La Concursul Național de Flaut de la Iași desfășurat în perioada 27 – 30 aprilie, studenți ai clasei lect. univ. dr. Cătălin Oprițoiu au fost distinși cu premii:

Oana Leonte (anul I) – premiul I;
Denisa Ifrim (anul III) – premiul III